KORMÁNYZATI INFORMATIKAI EGYEZTETŐ TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG

21. számú
AJÁNLÁSA

Az ügyfélkapu szolgáltatásaihoz történő kapcsolódás műszaki specifikációja

1.1 verzió

2006.

AZ AJÁNLÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSÁBAN RÉSZT VETTEK:

az
IDOM 2000 KONZULENS, SZOLGÁLTATÓ RT.
KOPINT-DATORG ZRT.
munkatársai

a
MINISZTERELNÖKI HIVATAL
ELEKTRONIKUSKORMÁNYZAT-KÖZPONT
munkatársai

FÁBOS ZSOLT
JOHANCSIK TIBOR
DR. DEDINSZKY FERENC

AZ AJÁNLÁS VÉGLEGES SZÖVEGÉNEK KIALAKÍTÁSÁHOZ
HASZNOS ÉSZREVÉTELEKET TETTEK

SZITTNER KÁROLY

valamint
A KIETB TAGJAI

Az ajánlás kiadására
a Kormányzati Informatikai Egyeztető Tárcaközi Bizottság
2005. április 28-i, illetve 2006. március 16-i határozata alapján
került sor

Tartalomjegyzék

1. AZ AJÁNLÁS CÉLJA 5

2. FELHASZNÁLT FOGALMAK 7

3. BEVEZETÉS 8

4. AZ ÜGYFÉLKAPU FUNKCIÓI ÉS FELÉPÍTÉSE 11

4.1. KORMÁNYZATI PORTÁLON MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÓ 12
4.2. ÖNÁLLÓ PORTÁLON MEGJELENŐ, DE ÜGYFÉLKAPUHOZ CSATLAKOZÓ SZOLGÁLTATÓ 13
4.3. AZ ÜGYFÉLKAPU JELENLEGI ELEMEI 13

5. ÜGYFÉLKAPU SZOLGÁLTATÁSOK 14

5.1. SZOLGÁLTATÁSI FOLYAMAT 14
5.1.1. Bejelentkezés 15
5.1.2. Tranzakció kód ellenőrzése 16
5.1.3. Viszontazonosítás 16
5.1.4. Kijelentkeztetés 19

6. ÜGYINTÉZÉS 21

6.1. ELEKTRONIKUS ÜGYINTÉZÉS TÁMOGATÁSA A KORMÁNYZATI PORTÁLON KERESZTÜL 21
6.1.1. A kapcsolódó rendszer szolgáltatásainak regisztrálása a KRI –ben 21
6.1.2. A csatlakozó rendszer szolgáltatásainak kiajánlása (pl.: ügyindítás) a Kormányzati Portálon 22
6.1.3. Ügyfelek azonosítása beléptetésnél 22
6.1.4. A csatlakozó intézmény elektronikus ügyintézési folyamatainak kialakítása, folyamatvezérlés 22
6.1.5. Az ügyintézés egyes lépéseihez szükséges adattartalom (pl.: ügyformok) szolgáltatása, megjelenítést vezérlő információkkal kiegészítve 23
6.2. ELEKTRONIKUS ÜGYINTÉZÉS TÁMOGATÁSA, ÖNÁLLÓ INTERNETES PORTÁLLAL RENDELKEZŐ INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA 24

7. ÜGYFÉLKAPU INTERFÉSZ LEÍRÁSA 25

7.1. SOAP 25
7.1.1. SOAP szabvány 25
7.1.2. A SOAP használata 25
7.2. IOP TRANZAKCIÓS MODELL 26
7.2.1. Tranzakciók közös elemei 26
7.2.2. Kérdés – üzenet felépítése 29
7.2.3. Válasz – üzenet felépítése 31
7.2.4. Értesítés – üzenet felépítése 33

8. HÁLÓZATI KAPCSOLATOK 35

8.1. KAPCSOLÓDÁS EKG-N KERESZTÜL 35
8.2. KAPCSOLÓDÁS INTERNETEN KERESZTÜL 35
8.2.1. Kapcsolódás VPN csatornán keresztül 35
8.2.2. Kapcsolódás eLink interfészen keresztül 36

9. ELLENŐRZÉSI LISTA 38

10. MELLÉKLET: INTERFACE SPECIFIKÁCIÓK 39

10.1. TRANZAKCIÓ KÓD ELLENŐRZÉS 39

10.1.1. Példa *39*
10.2. VISZONTAZONOSÍTÁS 41
10.2.1. Példa *41*
10.3. ÜZENETEK FORMNEZET RÉSZÉNEK LEÍRÁSA ÉS KÖVETELMÉNYEI 43
10.3.1. A Formnézet szerepe és célja *43*
10.3.2. Formnézet nyújtotta lehetőségek röviden *43*
10.3.3. A formnézettel kapcsolatos követelmények leírása *43*

1. Az ajánlás célja

Jelen dokumentum célja bemutatni az ügyfélkapuhoz csatlakozni szándékozó, elektronikus közigazgatási ügyintézést biztosítani kívánó közigazgatási szervek, illetve a számukra fejlesztést és üzemeltetést végző informatikai szolgáltatók számára:

- milyen szolgáltatásokat biztosít az ügyfélkapu az ügyfelek azonosításához;
- hogyan tudják saját portál rendszerük szolgáltatásai közé az ügyfélkaput beilleszteni;
- hogyan nyújthatják saját szolgáltatásaikat a kormányzati portálon keresztül;
- milyen követelményeknek kell megfelelniük a sikeres csatlakozás érdekében.

Jelen dokumentumnak nem célja a csatlakozás jogi és egyéb szabályozási kérdéseinek részletezése, de a csatlakozás alapvető elvei ismertetésre kerülnek.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL törvény (a továbbiakban Ket.) a legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással nem rendelkező természetes személy ügyfelek számára az elektronikus hatósági ügyintézés lehetőségét a központi rendszer biztosítja. A központi rendszeren belül az ügyfelek azonosításával és viszontazonosításával kapcsolatos funkciót az Ügyfélkapu végzi. A törvény definíciója szerit az ügyfélkapu az az eszköz, amely biztosítja, hogy az ügyfél egyedileg azonosított módon, biztonságosan léphessen kapcsolatba a központi rendszer útján az elektronikus ügyintézést, illetve elektronikus szolgáltatást nyújtó szervekkel.

Az 1044/2005 (V.11.) Korm határozat 2. pontja kimondja:

„*A Ket.-ben rögzített alapvető infrastrukturális szolgáltatásokat biztosító központi elektronikus szolgáltató rendszer felügyeletét, üzemeltetését a Miniszterelnöki Hivatal biztosítja. Az elektronikus aláírással nem rendelkező természetes személy ügyfelek azonosítása* ***kizárólagosan*** *az e központi rendszer részét képező ügyfélkapu igénybe vételével történhet*.”

Ennek megfelelően **a központi elektronikus szolgáltató rendszer ezen szolgáltatása** minden elektronikus közigazgatási ügyintézést, vagy adatbázisból adatszolgáltatást biztosítani kívánó, arra jogosult szerv számára **díjtalanul áll rendelkezésre**.

Az ügyfél-azonosítást szükségessé tevő közigazgatási elektronikus szolgáltatások elektronikus aláírást nem használó ügyfelek számára csak az Ügyfélkapun történő belépésl, és az ott végzett azonosság-ellenőrzés után vehetők igénybe. Ezért szükségessé vált, hogy a különböző közigazgatási eljárások elektronikus megvalósítását biztosító alkalmazások tervezői és működtetői számára olyan műszaki specifikáció készüljön, amely az Ügyfélkapuhoz csatlakozó szolgáltatók számára információkat nyújt arról, hogy saját háttérrendszereik kialakítása során milyen interfész felülethez kell illeszkedniük, valamint arról, hogy ezen az interfész felületen keresztül milyen adatstruktúrában milyen információk kétirányú áramlása valósul meg.

A Kormányzati Informatikai Egyeztető Tárcaközi Bizottság jelen ajánlása az ügyfélkapuhoz csatlakozók számára ismerteti, hogy technikailag milyen lehetőségek állnak rendelkezésükre, illetve milyen követelményeknek kell megfelelniük a sikeres csatlakozás érdekében. Az ajánlás

elsődlegesen a kormány vagy a minisztériumok felügyelete, illetve irányítása alá tartozó – közigazgatási hatósági eljárást folytató – intézmények számára készült, de iránymutatóul kíván szolgálni minden olyan szervnek, amely az állampolgároknak, vállalkozásoknak vagy civil szervezeteknek nyújtott, elektronikus ügyintézést az Ügyfélkapu azonosítási rendszerét felhasználva kívánja megvalósítani.

A csatlakozás a MEH Elektronikuskormányzat-központtal (EKK) történő kapcsolatfelvétel eredményeként jöhet létre, ha a csatlakozni kívánó szervezet szolgáltatása megfelel az e dokumentumban rögzített feltételeknek és a szervezet oldaláról a csatlakozás technikai feltételei is biztosítottak. A kapcsolattartást az EKK Szolgáltatásfejlesztési Főosztálya biztosítja. A kapcsolat hálózatos kiépítését megelőzően az intézménynek el kell juttatnia a központi rendszerek üzemeltetői számára egy kitöltött Ügyfélkapu csatlakozási kérdőívet, melynek aktuális példányát az EKG helpdesktől kaphatja meg.

A csatlakozás konkrét ütemezéséről, feltételrendszeréről az együttműködés kölcsönös felelősségi viszonyairól a szolgáltatást igénybe vevő szervezet és az Elektronikuskormányzat-központ közötti együttműködési megállapodásban kell rendelkezni.

A szolgáltatás jellegéből következően biztosítani szükséges a folyamatosan rendelkezésre álló ügyféltámogatást (help-desk-et), ennek megvalósításában is tud az EKK segítséget nyújtani, de itt a konkrét feltételekről külön megállapodás szükséges.

2. Felhasznált fogalmak

KP	Kormányzati Portál
EKG	Elektronikus Kormányzati Gerinchálózat
XR	Internetes Közigazgatási Szolgáltató Rendszer
KR	Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer
eLink	Az Európai Tanács, IDABC (Interoperable Delivery of European eGovernment Services to public Administrations, Businesses and Citizens) programja által kidogoztatott, a tagállamok számára, a közigazgatási szolgáltató rendszerek közötti kommunikáció megvalósítására ajánlott, kommunikációs megoldás.
IPSEC VPN	Jelenleg az Ügyfélkapuban használatos titkosított kommunikációs csatorna.
PSK (Preshared Key)	Az Ügyfélkapu IPSEC VPN-en keresztüli eléréséhez használt jelszavas azonosítási megoldás.
SSL / TLS (Secure Socket Layer / Transport Layer Security)	Az Interneten általánosan alkalmazott technológia hálózati forgalom titkosítására. Széles körben használják web-alapú tranzakciók biztonságos kivitelezésére (pl. internet-banking). A technológia digitális tanúsítványok használatára épül. Az SSL szerver minden esetben azonosítja magát a kliensek felé digitális tanúsítvánnyal; ezen túlmenően a szerver megkövetelheti, hogy a kliens is authentikálja magát hasonló módon. A KR-ben, szakrendszeri kapcsolatok titkosított és authentikált kivitelezéséhez használható technológia.
Ket.	2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
Tranzakció kód	Bejelentkezéshez tartozó, a bejelentkezés idejéig érvényes egyedi azonosító
Regisztrált ügyfél	Az ügyfélkapu regisztrációs nyilvántartásába felvett felhasználó (ügyfél).

3. Bevezetés

A Ket. rendelkezik arról, hogy *„a hatóság a közigazgatási hatósági ügyeket elektronikusan is intézi”* (160. § (1)). A fenti feladat megvalósítása érdekében az elektronikus ügyintézés és hatósági szolgáltatás igényeinek megfelelően kell kialakítani a közigazgatási hatósági ügyintézést végző (a jövőben hatósági szolgáltatást is nyújtó) intézmények háttérrendszereit, és biztosítani kell e háttérrendszerek adatainak minél egységesebb front-office felületen, és az ezt támogató egységes központi rendszeren keresztül történő elérését.

A közigazgatási eljárásokkal összefüggő „elektronikus hatósági ügyintézés lehetőségét a központi elektronikus szolgáltató rendszer (központi rendszer) biztosítja”, amelynek „működtetéséért a Kormány által kijelölt kormányzati szerv felelős” (Ket. 160. § (3)). E kijelölt kormányzati szerv a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikuskormányzat-központ.

A **központi elektronikus szolgáltató rendszer** teljes definícióját a Ket. 172. §-ának j) pontja adja meg, mely szerint:

> *j) központi elektronikus szolgáltató rendszer: együttesen magába foglalja az elektronikus kormányzati gerinchálózatot, a kormányzati portált, a kormányzati ügyféltájékoztató központot, az ott megjelenő szolgáltatásokat és ügyintézési lehetőségeket, valamint azok fenntartóit és üzemeltetőit, továbbá biztosítja az ügyfelek számára az elektronikus ügyfélkapu létesítésének lehetőségét;*

Az **Ügyfélkapu** ugyanott az o) pontban szereplő meghatározás szerint:

> *„az az eszköz, amely biztosítja, hogy a használó egyedileg azonosított módon biztonságosan léphessen kapcsolatba a központi rendszer útján az elektronikus ügyintézést, illetve elektronikus szolgáltatást nyújtó szervekkel”.*

Az **Ügyfélkapu** a központi elektronikus szolgáltató rendszer egyik fontos szolgáltató eleme, amely az alábbi funkciókat látja el:

- a Ket. által lehetővé tett kétféle módon (okmányirodai regisztrációt követően, vagy legalább fokozott biztonságú (és a Ket egyéb előírásainak is megfelelő) elektronikus aláírás alkalmazásával) biztosítja az elektronikus közigazgatási ügyintézési lehetőségek igénybevételéhez szükséges **ügyfélkapu létesítését**;
- biztosítja az ügyfélkapuval rendelkező ügyfelek **bejelentkezési azonosítását**, – ellenőrzését, amikor az ügyfél igénybe kívánja venni az elektronikus közigazgatási szolgáltatásokat
- a Ket. által meghatározott **viszontazonosítás**hoz az Ügyfélkapu regisztrációs adatbázisa szolgál hiteles információkkal. (A regisztrációs adatbázis feltöltése és szükség szerinti módosítása jelenleg vagy az Okmányirodákban történő regisztráció, illetve módosítás kérése során, vagy a KP-on kitöltött és a Ket előirásainak megfelelően legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus regisztrációs formok (űrlap) adattartalma alapján történik.)

- biztosítja az ügyfélkapuval rendelkező ügyfelek **kijelentkezését**, amikor az ügyfél befejezte az elektronikus közigazgatási szolgáltatások igénybe vételét

A felhasználó (állampolgár) az egyes elektronikus közigazgatási szolgáltatásokat internetes böngészőn keresztül érheti el (egyéb elérési módot jelenleg a rendszer nem támogat és ilyen fejlesztést nem tervezünk). Az ügyfélkapuhoz már csatlakozott elektronikus közigazgatási szolgáltatók esetében az ügyfélkapu meghívása megtörténhet a csatlakozó szervezet portáljáról az ügyfélkapu bejelentkezési eljárás végrehajtása érdekében, vagy a KP szolgáltatásválasztékában szerepelhet a szolgáltatás (illetve a kettő együtt is lehetséges), valamint igénybe vehető a szolgáltató felől az ügyfélkapu által biztosított viszontazonosítási funkció.

A központi elektronikus szolgáltató rendszer az elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó további funkciók indításával a tervek szerint folyamatosan bővül. A közeljövőben várható a közigazgatási eljáráshoz kapcsolódó elektronikus fizetés biztosítása, a mobiltelefonon keresztül történő azonosítás és fizetés, valamint más központi szolgáltatások interfész leírása is. Ezek részben a jelen ajánlás újabb verzióinak kiadásával, részben az önállóan is igénybe vehető szolgáltatások esetében – a könnyebb kezelhetőség érdekében – külön ajánlásban kerülnek ismertetésre.

Az Ajánlás a későbbiek során történő további bővítésében nagy kihívást jelent majd a határokon átnyúló, pán-európai közszolgáltatások biztosításához szükséges azonosítási eljárások megvalósítása. Az Európai Unió IDABC Programja (Interoperable Delivery of Pan-European e-Government Services to Public Administrations, Businesses and Citizens) a tagországoktól 2008. végére elvárja, hogy az EU által definiált technikai és szemantikai kapcsolódási módok figyelembe vételével pán-európai e-kormányzati szolgáltatások biztosítására tegyék alkalmassá saját központi rendszerüket.

Az Ajánlás jelenlegi 1.1 verziója az Ügyfélkapu alapszolgáltatásait mutatja be, a beléptetéshez kapcsolódó azonosítást, a viszontazonosítást, és a tranzakciós kód ellenőrzést. Tartalmaz egy olyan ellenőrzési listát, amely alapján az Ügyfélkapuhoz csatlakozni kívánó intézmény felmérheti, hogy megfelelően felkészült-e a csatlakozásra.

Az Ügyfélkapuhoz történő intézményi csatlakozás megvalósításának könnyítése érdekében az Ajánlás összefoglaló jelleggel tételesen is felsorolja a kapcsolódáshoz szükséges feladatokat, amelyek részletes tartalma jelen kiadványban kifejtésre kerül. Az egyes szolgáltatások interface specifikációi (XSD, XML formátumban) az Ajánlás csatolt mellékleteként elektronikus formában is elérhetők és letölthetők a www.iop.gov.hu honlapról.

Az ajánlásnak különös jelentőséget ad, hogy a Ket. 36 § (2) pontja szerint *„az ügyfél-azonosításhoz szükséges adatok kivételével az ügyféltől nem kérhető olyan adat igazolása, amelyet valamely hatóság jogszabállyal rendszeresített nyilvántartásának tartalmaznia kell, és a személyes adatok tekintetében az adat továbbítását az adott ügy elbírálásához szükséges célból törvény lehetővé teszi vagy az ügyfél saját személyes adat tekintetében ezt kéri”*. Az ügyfél-azonosítás az elektronikus ügyintézést megelőzően megtörtént, tehát az ügyfél azonosításához további adat nem kérhető. Az ügyfél-azonosítás adattartalma a törvényben szintén rögzített, átadásra csak az ügyfél neve és elektronikus levélcíme kerülhet (Ket. 160. § (10) bek.). Tehát

minden más közigazgatási ügyintézés, illetve nyilvántartás számára csak ez a két adat adható át, amely vagy elég a szükséges szintű azonosításhoz, vagy igénybe kell venni a viszontazonosítás lehetőségét, amely viszont csak akkor működik, ha az érintett hatóság jogosult kezelni az ügyfél természetes azonosítóit. Ezen korlátok között kell tehát bármely elektronikus ügyintézési rendszernek biztosítani a megoldást.

A különböző hivatalos nyilvántartásokból (adatbázisokból) történő adatkérés várhatóan sokkal gyakrabban fog előfordulni, tehát nem csak az ügyfelek és hatóságok, hanem a hatóságok közötti adatkérésben is jelentősége lesz ezeknek az azonosító rendszereknek. Figyelembe véve, hogy a hatályos jogszabályok az elektronikus nyilvántartások, adatbázisok összekapcsolását kifejezetten tiltják, ezért ennek – a különböző szempontoknak egyaránt megfelelő – egységes technikai megoldása csak az ügyfélkapu, vagy a hatósági elektronikus aláírás alkalmazásával valósulhat meg.

4. Az Ügyfélkapu funkciói és felépítése

Az **ügyfélkapu** egységes, szabványos csatlakozást lehetővé tevő, a törvényi követelményeket kielégítő kormányzati elektronikus ügyfélazonosító informatikai rendszer. Olyan eszköz, amely biztosítja, hogy a használó egyedileg (személyében) azonosított módon biztonságosan léphessen kapcsolatba a központi rendszer útján az elektronikus közigazgatási ügyintézést, illetve elektronikus közigazgatási szolgáltatást nyújtó szervekkel.

Az Ügyfélkapu alapvető **funkciói** az alábbiak:

- **Ügyfél regisztráció** személyesen az okmányirodákban, vagy legalább fokozott biztonságú (és a Ket egyéb előírásait is kielégítő) elektronikus aláírással a kormányzati portálon keresztül. **Ügyfélkapu létesítése.**
- Az állampolgár „belépéséhez” kapcsolódóan az **ügyfél azonosítása** (authentikálása) az ügyfélkapu rendszerében.
- Az Ügyfélkapuhoz kapcsolódó szolgáltatók részére **egységes beléptető, kiléptető ügyfél-azonosítási eljárás, egységes felületen, és viszontazonosítási lehetőség**.
- Saját portállal nem rendelkező intézmények számára a Kormányzati Portálon történő **megjelenést támogató interface biztosítása**.

Az ügyfélkapu **alapvető célja** hogy a regisztrált – ügyfélkaput létesített – felhasználók, egyszeri bejelentkezés, azonosítás után használhassák az elektronikusan elérhető közigazgatási szolgáltatásokat, akár a kormányzati portálon, akár a szolgáltató saját portálján.

Az ügyfélkapu logikai kialakítását, elhelyezkedését a KR-ben, illetve az intézményi csatlakozás lehetőségeit az alábbi ábra mutatja.

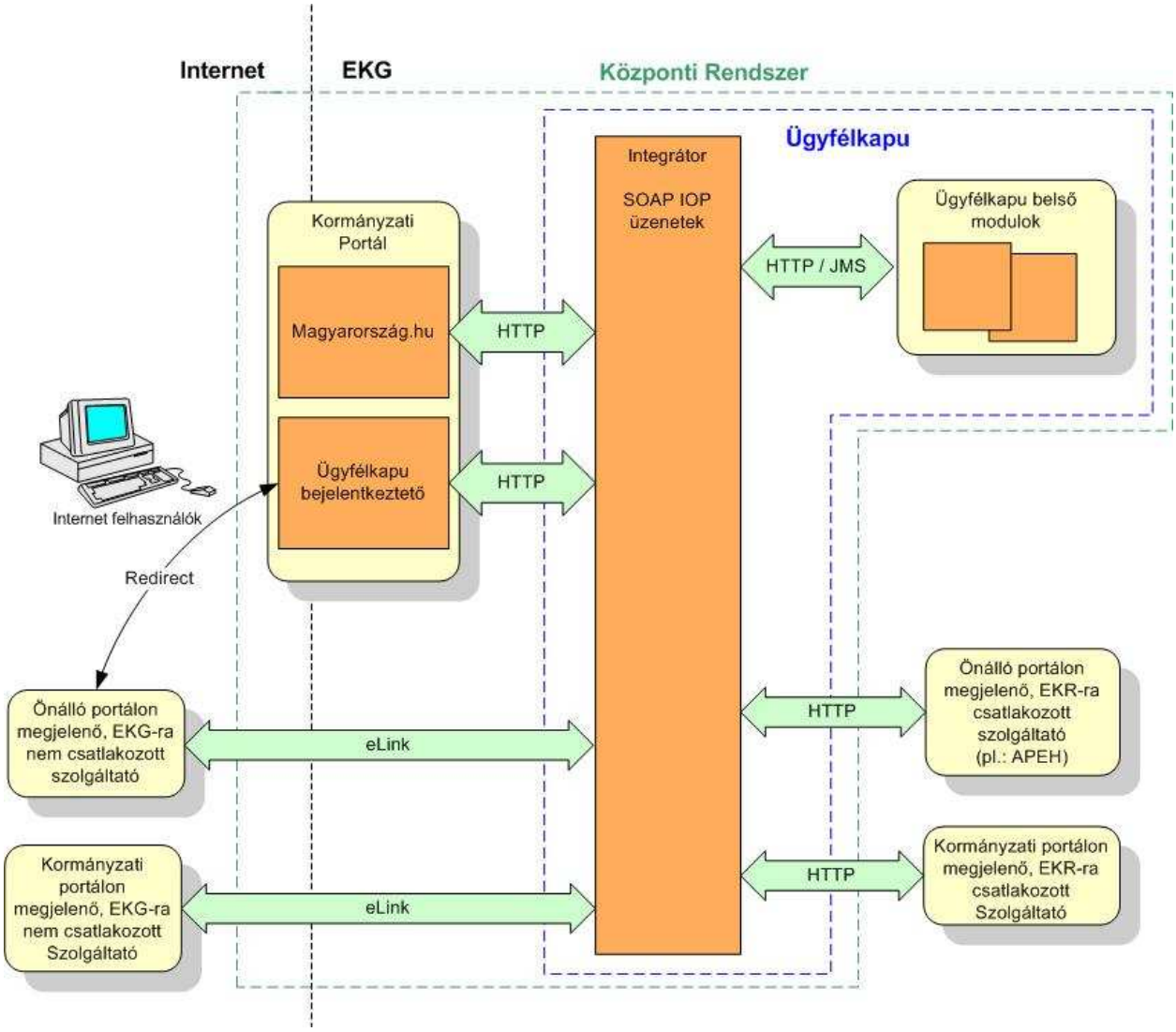

Az intézményi csatlakozás jelenleg kétféle lehet.

4.1. Kormányzati Portálon megjelenő szolgáltató

Az „***Kormányzati Portálon megjelenő közigazgatási szolgáltató***” esetén a webes felhasználói felületet a Kormányzati Portál biztosítja. Így az egységes kezelhetőséget, menürendszert, súgót, navigációt stb. a portál valósítja meg az interfészen keresztül úgy, hogy a szolgáltató aktív részvételével oldja meg a folyamatok vezérlését. (Leírását lásd később.)

Ilyen típusú közigazgatási intézmény például a Belügyminisztérium Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatala (BM KANYV), illetve az okmányirodai elektronikus ügyintézéseket megvalósító – általa működtetett – XR rendszer.

Az ügyintézést biztosító intézmény ebben az esetben jelenleg az EKG-n keresztül csatlakozik az ügyfélkapuhoz, azonban szükség esetén kialakításra kerül az interneten keresztüli csatlakozás lehetősége is.

4.2. Önálló portálon megjelenő, de Ügyfélkapuhoz csatlakozó szolgáltató

A „***Önálló portálon megjelenő szolgáltató***” esetén az intézmény saját portállal rendelkezik, és ez biztosítja az elektronikus ügyintézést, illetve az egyéb elektronikus szolgáltatásokat biztosító felhasználói felületet.

Az intézmény lehetősége az ügyfélkapu megfelelő szolgáltatásaival azonosítottan beléptetni az elektronikus ügyintézést igénybe venni kívánókat, illetve ellenőrizheti a bejelentkezett személynek az ügyintézést biztosító szervnél nyilvántartott személyi adatai helyességét, egyezőségét – az Ügyfélkapu rendszertől a viszontazonosítás funkciót véve igénybe.

Jelenleg ilyen módon csatlakozik az APEH az Ügyfélkapuhoz. Ezt a csatlakozási módot vehetik igénybe mindazon elektronikus hatósági szolgáltatást nyújtó intézmények, szervezetek is, amelyek szolgáltatásukat nem a Kormányzati Portálon nyújtják.

4.3. Az Ügyfélkapu jelenlegi elemei

Az együttműködés szempontjából kulcsfontosságú az ügyfélkaput alkotó részrendszerek, szolgáltatásaik azonosítása. A következő táblázat az Ügyfélkapu és az eredetileg hozzá kapcsolódott részrendszerek felsorolását, maximum 10 karakteres azonosítóját és XML névterét rögzíti.

Rendszer	**Rendszer azonosító**	**XML Namespace**
Kormányzati Portál	MOHU	http://www.iop.gov.hu/mohu
Ügyfélkapu bejelentkeztető	SSO	http://www.iop.gov.hu/sso
Ügyfélkapu regisztrációs modul	REG	http://www.iop.gov.hu/reg
Integrátor	KRI	http://www.iop.gov.hu/kri
Aláírás ellenőrzés és létrehozás	PKICH	http://www.iop.gov.hu/pkich
Ügyfélkapu authentikációs szerver	AUTH	http://www.iop.gov.hu/auth
Internetes Közigazgatási Szolgáltató Rendszer	XR	http://www.iop.gov.hu/xr
APEH Portál	EBEV	http://www.iop.gov.hu/regebev

5. Ügyfélkapu szolgáltatások

Az ügyfélkapu a következő szolgáltatásokat nyújtja intézményi csatlakozás esetén:

- Bejelentkeztetés
- Tranzakciós kód ellenőrzése
- Viszontazonosítás
- Kijelentkeztetés

5.1. Szolgáltatási folyamat

Az ügyfélkapu működése során a szolgáltatásválasztás nélküli bejelentkezéshez a felhasználó először a kormányzati portált keresi fel (vagy a közigazgatási szolgáltató portálja juttatja őt ide bejelentkeztetési céllal), azon belül az ügyfélkapu nyitó oldalt (http://www.magyarorszag.hu/).

- *Kapcsolódás az Ügyfélkapura:* A web szerver válaszában átirányítja a felhasználó böngészőjét az ügyfélkapu webszerveréhez, bejelentkezési kéréssel.
- *Bejelentkezési űrlap lekérése:* A böngésző elkéri a webszervertől a bejelentkezési űrlapot. (Csak abban az esetben, ha eddig még nem volt bejelentkezve a felhasználó.)
- *Bejelentkeztetés:* A webszerver kiszolgálja a böngészőt, és megjelenik az űrlap a felhasználó számára. (Csak abban az esetben, ha eddig még nem volt bejelentkezve a felhasználó.)
- *Bejelentkezés:* A bejelentkezési név és jelszó kitöltése után a felhasználó elküldi az űrlapot az Ügyfélkapunak, ahol megtörténik az ügyfél azonosítása. (Csak abban az esetben, ha eddig még nem volt bejelentkezve a felhasználó.)
- *Kapcsolódás a cél kiszolgálóhoz:* Amennyiben az authentikáció rendben lezajlott, az Ügyfélkapu létrehoz egy egyedi tranzakció kódot a felhasználó számára, és átirányítja a felhasználó böngészőjét a cél portálra, ami a „***Kormányzati portálon megjelenő szolgáltató***” esetében azonos a kormányzati portállal, míg a „***Önálló portálon megjelenő szolgáltató***” esetében az intézmény saját portálja.
- *Szolgáltatás igénybevétele:* Az Ügyfélkapu a sikeres hitelesítés végeztével átirányítja a felhasználót az intézmény által megadott címre, és paraméterként átadja a tranzakció kódot, valamint a szakrendszer által átadott target paramétert változtatás nélkül. Ez utóbbi alapján tudja a szakrendszer megállapítani, hogy a felhasználó melyik szolgáltatást akarja igénybe venni a szakrendszeren belül.

  Azon szakrendszer esetében, ahol több szolgáltatás is rendelkezésre áll (külön címek alatt), nem lehet több címet megadni, amire az Ügyfélkapu visszairányít. Ezért készíteni kell egy oldalt, amelyre az Ügyfélkapu visszairányít, és a target paramétert feldolgozva eldönti, hogy a szakrendszeren belül melyik szolgáltatásra kell a felhasználót tovább irányítani. Esetleg ez az oldal kérheti be a szakrendszer által nyilvántartott egyedi azonosítót, tehát azonosíthatja a felhasználót a saját metódusa szerint.

- *Tranzakciós kód ellenőrzésének kérése:* A „***Kormányzati portálon megjelenő szolgáltató***” esetében ezt elvégzi a kormányzati portál, míg az „***Önálló portálon megjelenő szolgáltató***” esetében a szolgáltatónak kell erről gondoskodni.
- *Tranzakciós kód rendben:* Sikeres tranzakciókód ellenőrzés esetén a válasz tartalmazza a tranzakciós kódot, az azonosított ügyfél nevét, email címét, minősítését (azt, hogy az ügyfél ideiglenes vagy végleges regisztrációval rendelkezik-e).
- *Intézményi azonosítás:* Ha a szolgáltatást igénybevevő intézmény rendelkezik az ügyfél személyazonosítására alkalmas adataival (pl. saját adatbázisból) lehetősége van arra, hogy tranzakció kód ellenőrzése helyett/mellett az ügyfélkapu viszontazonosítás szolgáltatását vegye igénybe. Így a bejelentkezettség ellenőrzését követően az ügyfélkapu regisztrációs adatbázisában tárolt személyazonosító adatokkal összehasonlítva ellenőrizheti az általa nyilvántartott/kezelt személyazonosító adatokat. (A válasz csak az egyezőségre utaló IGEN, vagy NEM lehet)
- *Szolgáltatás nyújtása:* Az ügyfélkapu elvégzi az ügyfél-azonosítást, ezt követően a szolgáltató feladata az ügyfél ügyfélkapuja minősítésének meghatározása, azaz az ügyfélről esetlegesen nyilvántartott adatok (pl képviseleti jogosultság), és a viszontazonosítás (ha szükséges) eredményének igénybevételével a jogszabályi előírások alapján meghatározni a bejelentkezett ügyfél jogosultságait saját szolgáltatásaira vonatkozóan

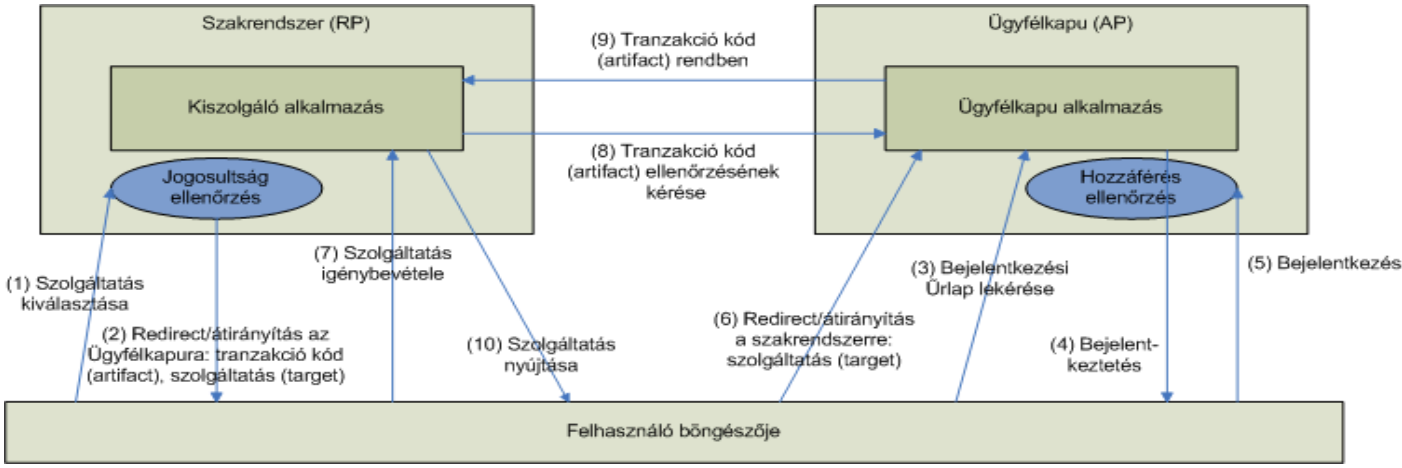

5.1.1. Bejelentkezés

A bejelentkezéskor az ügyfélkapu azonosítja a felhasználót. Az azonosítás mindig a felhasználói név (amely nem törvényszerűen azonos a viselt névvel vagy más nyilvántartott névvel, de lehet az is) megadásával történik. A hitelesítés ebben az esetben jelszó megadással történik. Ez az egyszeri bejelentkezés biztosítja az intézmények felé a hiteles azonosítás lehetőségét.

Bejelentkezésre, ha a felhasználó az adott intézmény oldaláról választja ki a szolgáltatást, csak az adott intézmény adott szolgáltatásának kiválasztása után kerül sor, ez adja az ügyfélkapu számára azt a működési lehetőséget, hogy a sikeres bejelentkezés után tovább tudja adni a felhasználót a kiválasztott intézmény kiválasztott szolgáltatásához.

A bejelentkezés a Kormányzati Portálon történik. Ennek szintaktikája:

https://gate.gov.hu/sso/ap/ApServlet?partnerid=<....>&target=<....>

Az Ügyfélkapu bejelentkeztető moduljánál (SSO) regisztrálni kell azon szolgáltatásokat melyek eléréséhez az Ügyfélkapuba történő bejelentkezés szükséges. Az SSO modul ezen regisztráció alapján tudja, hogy a be- és kijelentkezés után milyen címre kell a felhasználót irányítani. A regisztrációra minden új szolgáltató csatlakozásakor csak egyszer van szükség, ilyenkor az SSO modul partner adatbázisába fel kell venni egy új bejegyzést, amely tartalmazza az új szolgáltató partnerid-ját, a két címet, a szolgáltató leírását, a rendszert készítő cég nevét, valamint a kapcsolattartó nevét, telefonszámát és e-mail címét.

A sikeres bejelentkezés utáni átirányítás során a tranzakciós kód az átirányító URL-ben átadásra kerül a célrendszernek. A tranzakciós kódot a célrendszer URL kódolva kapja, így URL dekódolás szükséges a használata előtt.

Az Ügyfélkapuhoz kapcsolódó szolgáltatások kipróbálása először egy teszt rendszeren történik, melynek az url-je:

https://test.gate.gov.hu/sso/ap/ApServlet?partnerid=<....>&target=<....>

5.1.2. Tranzakció kód ellenőrzése

A tranzakció kód ellenőrzésének a célja, hogy az intézmény meggyőződjön arról, hogy az adott felhasználó valóban sikeresen authentikálta magát az ügyfélkapun. Sikeres bejelentkezés után az ügyfélkapu bejelentkeztető modulja átirányítja a felhasználó böngészőjét a kiválasztott portál megfelelő szolgáltatására. Az átirányítás egyik paramétere a sikeres bejelentkezéskor generált, a bejelentkezés idején érvényes egyedi azonosító: a tranzakció kód.

Példa az átirányító linkre:

https://ebev.apeh.hu/loginkr.jsp?SAMLart=AAEILp%2BPcIPfl5VrMiKSZAvBZwyaav1Z1zn3nLBt4BHgRlSSliIZAxYl&TARGET=ebev

Biztonsági szempontból szükség van arra, hogy a megcímzett rendszer az ügyfélkapu moduljával ellenőriztesse, hogy a megkapott tranzakciós kód valóban érvényes bejelentkezést authentikálást takar. A Tranzakció kód ellenőrzés üzenetre példa a mellékletben található:

5.1.3. Viszontazonosítás

A Ket. X. fejezete előírásainak értelmében az Ügyfélkapu használatával bejelentkezett internetes ügyfél személyi azonosító adatai közül csak a viselt név és az elektronikus levélcím továbbítható az ügyintézést végző szervezethez.

A hatóság számára az ügyfélkapu a szolgáltatást igénybe vevő személyt azonosítja. Emellett szükséges lehet, hogy az adott hatóságnál vezetett speciális nyilvántartásban törvényi felhatalmazás alapján kezelt valamely más azonosítóját is megadja az ügyintézéshez (már nem azonosítás céljából a Ket 36. § (2) bekezdése értelmében). Ekkor lehetősége van a szakhatóságnak az ügyfélkaput használó adatainak „összevetésére” a rendszer adta funkcionális megoldással.

Ehhez el kell, hogy küldje az Ügyfélkapunak az azonosítandó személy általa ismert természetes azonosítóit. Ezt a folyamatot nevezik az ügyfélkapu rendszer ***viszontazonosítási*** funkciójának.

5.1.3.1. Viszontazonosítás kérése

Miután az ügyfél belépett az ügyfélkapun, és az authentikálta őt, a szolgáltatást nyújtó hatóságnak az ügyintézése során szüksége lehet annak ellenőrzésére, hogy a nála ismert adatokkal rendelkező személy használja az ügyfélkaput (személyesen intézhető ügyek). Erre az ad lehetőséget, hogy egyes ügyintézésekhez a hatóság jogosult megkérni az ügyféltől – a nála működtetett szakrendszerben használt – törvénnyel rendszeresített – egyedi azonosítóját.

Ekkor a szakterület a saját rendszerében nyilvántartott egyedi azonosító alapján kikeresi az érintett személy nála tárolt természetes személyazonosító adatait (viselt nevét, születési nevét, anyja születési nevét, születési helyét, születési idejét).

Ez alapján a Központi Rendszerben szolgáltatóként megjelenő szakterület megkérdezi az Ügyfélkaput, hogy az adott tranzakciós kóddal (ideiglenesen létrehozott kapcsolati kóddal) azonosított felhasználó természetes személyazonosító adatai (melyeket az ügyfélkapu tart nyilván) megegyeznek-e az általa ismert adatokkal?

5.1.3.2. Viszontazonosítás válasz

A viszontazonosítás kérésére az Ügyfélkapu a törvényi előírásoknak megfelelően csak egy igen/nem választ küld vissza.

A válasz nemleges, ha eltérés van a viszontazonosítást kezdeményező megkeresésben az Ügyfélkapunak megküldött adatok és az ügyfélkapu regisztrációs nyilvántartásában tárolt, az adott kapcsolati kódhoz rendelhető ügyfél adatai között.

A válasz tartalma akkor is nemleges, ha nem érvényes a tranzakciós kód.

Eltérés esetén, vagy az egyedi azonosítót adta meg hibásan az ügyfél, vagy a szakterületi nyilvántartás és az ügyfélkapu nyilvántartása tér el. Ezen esetekben a kért szolgáltatás nem vehető igénybe. (Az eltérések kezelésére vonatkozó eljárás ezen esetekben az együttműködési megállapodásban rögzíthető.)

5.1.3.3. A viszontazonosítás adattartalma, algoritmusa

A szolgáltatást kérő közigazgatási terület/szakrendszer a viszontazonosítást az alábbi adatok megadásával kérheti:

- Viselt név
  - Családi név
  - Első utónév
  - További utónevek
- Születési név
  - Családi név
  - Első utónév

    - További utónevek
- Anyja születési neve
    - Családi név
    - Első utónév
    - További utónevek
- Születési helye
    - Születési ország neve
    - Születés település neve
- Születési ideje (év, hó nap)
- Állampolgársága (elsődleges állampolgársága)

A felsorolt adatok közül az alábbiak megadása kötelező:

- Viselt név vagy Születési név
    - Családi név
    - Első utónév
- Anyja születési neve
    - Családi név
    - Első utónév
- Születési helye
    - Születés település neve
- Születési ideje

A viszontazonosítást kérő szakrendszer a viselt név helyett – amennyiben az rendelkezésére áll – a születési nevet is megadhatja a viszontazonosítás kérés során. Erre azért van szükség, mert jellemzően komoly átfutási idővel és csak az érintett (alany) személyes bejelentése alapján történik/történhet meg a személy névváltozásának átvezetése az intézményi rendszerben, illetve az ügyfélkapu nyilvántartásában, tehát a viszontazonosítás sikeressége érdekében a viszonylag változatlannak tekinthető születési név relevánsabb eredményt biztosít.

Az azonosítás (összehasonlítás) algoritmusában az alább felsorolt tolerancia elemek kerülnek beépítésre:

Az összehasonlítandó adatok esetében mindenütt (kérés és nyilvántartás)

1. a szóközök (space) és egyéb speciális karakterek kivágása,
2. nagybetűkké konvertálás,
3. a doktorjelzők szűrése a családnevekből (DR; DR.),
4. az ékezetes betűk teljes körű helyettesítése ékezetmentes betűpárjaikkal, a születési hely kivételével (Á-A; É-E; Í-I; Ó-O; Ö-O; Ő-O; Ú-U;Ü-U;Ű-U),
5. Speciális karakterek konvertálása: (À, Â, Ã, Ä, Å, Ā, Ă, Ą, Ǎ, Ấ, Ȁ, Ả, Ấ, Ầ, Ẩ, Ẫ, Ậ, Ắ, Ằ, Ẳ, Ẵ, Ặ - A; Æ, Ǽ - AE; Ê, Ë, Ē, Ĕ, Ė, Ę, Ě, Ȅ, Ẹ, Ẻ, Ẽ, Ế, Ề, Ể, Ễ, Ệ - E; Ì, Î, Ï, Ĩ, Ī, Ĭ, Į, İ, Ǐ, Ȉ, Ỉ, Ị - I; Ò, Ô, Õ, Ō, Ŏ, Ơ, Ǒ, Ȍ, Ọ, Ỏ, Ố, Ồ, Ổ, Ỗ, Ộ, Ớ, Ờ, Ở, Ỡ, Ợ - O; Ù, Û, Ũ, Ū, Ŭ, Ů, Ǔ, Ȕ, Ứ, Ǔ, Ừ, Ụ, Ư, Ụ, Ủ, Ứ, Ừ, Ử, Ữ, Ự - U) és figyelembe véve a mássalhangzókat is: (ß - SS; Ç, Ć, Ĉ, Ċ, Č - C; Đ, Ď - D; Ĝ, Ğ, Ġ, Ǧ - G; Ĥ, Ħ, Ȟ - H; Ĵ - J; Ķ - K; Ĺ, Ļ, Ľ, Ł - L; Ñ, Ń, Ņ, Ň, Ŕ, Ŗ, Ř - R; Ś, Ŝ, Ş, Š - S; Ţ, Ť, Ŧ - T; Ŵ, Ẁ, Ẃ, Ẅ - W; Ý, Ŷ, Ÿ, Ỹ, Ỷ, Ỳ, Ȳ - Y; Ź, Ż, Ž - Z)

5.1.4. Kijelentkeztetés

Az ügyintézés befejezésével a kijelentkezés lehetőségének biztosítása alapvetően az intézmény feladata. Két kijelentkezési lehetőséget kell felkínálni a felhasználó részére.

- Csak az intézménytől jelentkezik ki, és az ügyfélkapun továbbra is bejelentkezve marad
- Mind az intézménytől, mind az ügyfélkaputól kijelentkezik.

Az első esetben az intézmény megszünteti a felhasználó részére létrehozott session-t és felszabadítja a hozzá tartozó, lefoglalt erőforrásokat. Majd átirányítja a felhasználót az ügyfélkapu nyitó oldalára, ahol továbbra is bejelentkezett felhasználóként újabb ügyeket indíthat. A második esetben az intézményi kijelentkezés után automatikusan át kell irányítani a felhasználót az ügyfélkapu kijelentkeztetési funkciójára a https://gate.gov.hu/sso/ap/logout (teszt rendszer esetén: https://test.gate.gov.hu/sso/ap/logout) címre, aminek eredményeképp az ügyfélkapuról is automatikusan kijelentkezik a felhasználó. Azután már csak akkor tud bármilyen újabb ügyet indítani, ha újra bejelentkezik.

5.2 Az Ügyfélkapu szolgáltatások igénybevételéhez a következő főbb lépések szükségesek:

- EKG-n keresztüli HTTP, vagy Interneten keresztüli, eLink, illetve IPsec alapú kapcsolat kialakítása a Központi Rendszer Integrátorral
- Az SSO modulban a csatlakozó rendszerrel kapcsolatban a következő adatokat kell rögzíteni:
  - Csatlakozó rendszer egyedi azonosítója
  - Cím, melyre bejelentkezés után a felhasználót vissza kell irányítani
  - Cím, melyre a kijelentkezés után a felhasználót vissza kell irányítani
  - Rövid leírás a csatlakozó intézményről, rendszerről
  - A csatlakozást végző cég neve
  - A csatlakozó rendszer kapcsolattartójának neve

  - A csatlakozó rendszer kapcsolattartójának e-mail címe
  - A csatlakozó rendszer kapcsolattartójának telefonszáma
- Csatlakozó rendszerekben a következők megvalósítása (először teszt, majd éles környezetben):
  - Átirányítás az Ügyfélkapura a megfelelő target paraméterrel
  - Az Ügyfélkapu átirányításának fogadása
  - Az átadott tranzakció kód alapján a tranzakció kód ellenőrzése, és/vagy viszontazonosítás megvalósítása (esetleg saját azonosító bekérése)
  - A visszaadott target paraméter feldolgozása, ennek megfelelően a megfelelő szolgáltatásra való átirányítás
- Kapcsolat és működés tesztelése

6. Ügyintézés

Az Ügyfélkapu célkitűzése az állampolgárok számára elektronikus szolgáltatások lehető legszélesebb körének gyors és egyszerű elérhetővé tétele, ezzel hozzájárulva a közigazgatás belső működési hatékonyságának javításához. Az elektronikus ügyintézés a Kormányzati Portálon, vagy az Ügyfélkapuhoz kapcsolódó intézmény saját internetes portálján keresztül történhet. Mindkét esetben, az ügyek elektronikus úton történő intézéséhez szükséges az ügyfél hiteles azonosítása, amelyet az Ügyfélkapu rendszer biztosít.

6.1. Elektronikus ügyintézés támogatása a Kormányzati portálon keresztül

A csatlakozó intézmény elektronikus ügyintézési eljárásait ebben az esetben a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer (KR) igénybevételével a Kormányzati Portálon érhetik el az ügyfélkapuval rendelkező internetes ügyfelek.

A Kormányzati Portálhoz a Központi Rendszer Integrátorán (KRI) keresztül lehet kapcsolódni. A kommunikáció az Ügyfélkapun is támogatott SOAP kérdés/válasz tranzakciókon keresztül valósítható meg.

A csatlakozó intézmény feladata az ügyintézéshez szükséges folyamatok vezérlése, az adattartalom szolgáltatása (megjelenítést vezérlő információkkal ellátva).

A Kormányzati Portál elérhetővé teszi a csatlakozó intézmény szolgáltatásait, biztosítja az ügyintézéshez szükséges Ügyfélkapu azonosítást (bejelentkeztetést), továbbá megvalósítja az egységes megjelenítést, design-t.

Az ügyintézési szolgáltatás kialakításához a következő főbb lépések szükségesek

- Intézményi kapcsolat kialakítása a Központi Rendszer Integrátorral.
- A kapcsolódó rendszer szolgáltatásainak regisztrálása a KRI-ben.
- A csatlakozó rendszer szolgáltatásainak kiajánlása (pl.: ügyindítás, időpontfoglalás) a Kormányzati Portálon.
- Ügyfelek azonosítása, jogosultság-ellenőrzése a belépésnél.
- A csatlakozó intézmény elektronikus ügyintézési folyamatainak kialakítása, folyamatvezérlése.
- Az ügyintézés egyes lépéseihez szükséges adattartalom (pl.: ügyformok) szolgáltatása, a megjelenítést vezérlő információkkal kiegészítve.

6.1.1. A kapcsolódó rendszer szolgáltatásainak regisztrálása a KRI –ben

Mivel a kommunikáció a Kormányzati Portál és a csatlakozó intézmény között kizárólag a KRI-n keresztül történhet, a KRI rendszerben a kapcsolódó rendszer összes szolgáltatását regisztrálni kell. Regisztrációhoz szolgáltatásjegyzéket és az egyes tranzakciókat leíró xsd-ket kell átadni. A szolgáltatásjegyzéknek a következőket kell tartalmaznia:

Megnevezés	KRI-WF-Template	Parancs (Rendszer/ Modul/ Szolgáltatás)	Kérdés session tartalma	Kérdés elem	Válasz Session tartalma	Válasz elem	Válasz hiba esetén

- Megnevezés: a szolgáltatás neve a közösen elfogadott folyamatleírások alapján
- KRI-WF-Template: A KRI modul által végrehajtandó előtét-, illetve utó-feldolgozások workflow leírása
- Parancs leírása: a szolgáltatást végrehajtó eljárás, (Rendszer, Modul és Szolgáltatás) megnevezése
- Kérdés Session tartalma: a kérdés, értesítés üzenetben szükséges property elemek megnevezése (amelyeket a szolgáltatás használ, igényel)
- Kérdés elem: a kérdés, értesítés üzenetben szereplő <Form> alatti tag neve.
- Válasz Session tartalma: a válasz üzenetben szolgáltatott property elem megnevezése (amelyeket a szolgáltatás tölt fel)
- Válasz elem: a válasz üzenetben szereplő <Form> alatti tag neve.
- Válasz hiba esetén: a válasz üzenetben szereplő <Form> alatti tag neve hiba esetén, amennyiben az eltér a jó válasz üzenetétől.

6.1.2. A csatlakozó rendszer szolgáltatásainak kiajánlása (pl.: ügyindítás) a Kormányzati Portálon

A Kormányzati Portál működtetőjével egyeztetve meg kell határozni hol, és melyek lesznek azok az „indító” linkek, amelyeken keresztül az intézmény szolgáltatásai elérhetők.

6.1.3. Ügyfelek azonosítása beléptetésnél

Az elektronikus ügyintézéshez szükséges ügyfélkapus bejelentkezést a Kormányzati Portál biztosítja, minden olyan intézményi szolgáltatás esetén, amely ezt megköveteli. A bejelentkezést követően az intézmény és a portál közötti kommunikációs üzenetek fejlécébe kerülnek a következő nyilvános adatok az ügyfélről:

- Viselt név,
- Email cím,
- Minősítés, valamint egy
- Tranzakciós kód.

6.1.4. A csatlakozó intézmény elektronikus ügyintézési folyamatainak kialakítása, folyamatvezérlés

A portál és az intézmény közötti kommunikáció kérdés/válasz formában történik. A portál kérdés üzenetet küld, melyre az intézmény válasz üzenetet ad. A kommunikáció alapvetően parancsvezérelt. A portál által elküldött kérdés parancs-része mondja meg, hogy az intézmény

mely moduljának milyen szolgáltatását választotta a felhasználó. Az intézményi válasz üzenet, a kérdés feldolgozásának eredményeképpen tartalmaz parancskészletet. A portál megjeleníti a választ a parancskészlettel együtt. A portál által összeállított kérdésbe a felhasználó által választott parancs kerül.

Az ügyintézési folyamat során az egymást követő kérdés-válasz tranzakciókat az üzenetek session részében elhelyezett azonosítókkal lehet összekötni. Az ilyen irányú session-kezelés az intézmény feladata.

A parancsvezérelt kommunikáció lehetővé teszi, hogy a portál oldal ne értelmezze az intézményi válasz üzeneteket, „pusztán” a megjelenítést kelljen elvégeznie.

6.1.5. Az ügyintézés egyes lépéseihez szükséges adattartalom (pl.: ügyformok) szolgáltatása, megjelenítést vezérlő információkkal kiegészítve

Az üzenetek form része szolgál az adattartalom közvetítésére. Ez lehet például egy szerkeszthető ügy-adatlap, melyet a felhasználónak ki kell töltenie, vagy tájékoztató információkat tartalmazó struktúra. (A portál kérdés üzeneteiben a formot mindig visszaküldi, a felhasználó által választott paranccsal.)

Az intézményi formok tervezésekor figyelembe kell venni, hogy annak strukturális felépítése (elemek sorrendje, mélysége) lesz a portál oldali megjelenítés egyik alapja. Az adattartalom (form) megjelenítésének másik fontos része, az intézmény válasz üzenetének FormNezet része. A FormNezet az adattartalomra vonatkozó megjelenítést vezérlő információkat kell, hogy tartalmazza. A FormNezet szorosan össze van kacsolva az adott üzenetben szereplő formmal, és a form minden egyes elemére vonatkozóan tartalmaz megjelenítési információkat. A FormNezet nyújtotta lehetőségek keretein belül kell az intézményi formokat megtervezni. A megjelenítési információk röviden a következőket tartalmazhatják:

- Meghatározhatjuk a form elemek megjelenítésének típusát, azaz miként jelenjen meg az adat, vagy adatcsoport. A megjelenítés típusa lehet például szöveg, label, select (legördülő lista), rádiógomb csoport, rádiógomb, jelölőnégyzet, lista, listaelem, fájl, jelszó stb.
- Megadhatjuk, hogy egy adott formelem szerkeszthető vagy sem.
- Az egyes elemekhez mezőcímkét és kitöltési útmutatót (súgó) határozhatunk meg.
- A form egy adott részhalmazára (blokkjára) megadhatjuk, hogy sorösszetartva vagy, külön sorban jelenjenek meg.
- Lehetőség van a beviteli mezőkre vonatkozó formai követelmények meghatározására, pl.: dátum, bankszámlaszám.
- Lehetőség van minimális és maximális mezőhossz definiálására.

A FormNezet részletes leírását lásd: Melléklet: Üzenetek FormNezet részének leírása és követelményei melléket

6.2. Elektronikus ügyintézés támogatása, önálló internetes portállal rendelkező intézmények számára

A csatlakozó intézmény ebben az esetben önálló portálon biztosítja a felhasználó részére az elektronikus ügyintézés lehetőségét. Az ügyfelek beléptetése és hiteles azonosítása az Ügyfélkapu rendszeren keresztül történik.

A kapcsolódó szolgáltató a KRI modul bejelentkezés és tranzakció kód ellenőrzés szolgáltatásait igénybe véve valósíthatja meg az elektronikus ügyintézéshez szükséges authentikációt. (Lásd: Bejelentkezés , Tranzakció kód ellenőrzése fejezeteket a 6.1 pont alatt)

Az authentikációt követően a tranzakcióban a felhasználónak az ügyfélkapu létesítésekor regisztrált teljes viselt neve és az ügyfélkapu létesítésekor megjelölt e-mail címe megjelenik.

Az ügyfelek azonosságának visszaellenőrzésre az Ügyfélkapu rendszer a viszontazonosítás szolgáltatással nyújt lehetőséget. (Ld.: Viszontazonosítás fejezet.)

7. Ügyfélkapu interfész leírása

Az interfész definiálásához felhasznált szabványok,

- XML, http://www.w3c.org/XML/
- XSD, http://www.w3c.org/XML/Schema/
- SOAP, http://www.w3c.org/2000/xp/Group/

továbbá a

- Magyar E-Közigazgatási Interoperabilitási Keretrendszer (MEKIK)

7.1. SOAP

7.1.1. SOAP szabvány

A SOAP (Simple Object Access Protocol) specifikációját a w3 konzorcium fogadta el. A leírása a következő címeken érhető el:

http://www.w3.org/TR/2003/REC-soap12-part0-20030624/
http://www.w3.org/TR/2003/REC-soap12-part1-20030624/
http://www.w3.org/TR/2003/REC-soap12-part2-20030624/

Az ügyfélkapuhoz való csatlakozás során a következő kötődések (binding) támogatottak:

- SOAP binding HTTP
- SOAP binding JMS

A SOAP „boríték” XML formátum definíciója a következő címen érhető el:

http://www.w3.org/2003/05/soap-envelope/

7.1.2. A SOAP használata

7.1.2.1. Tartalom alapú feldolgozás

A SOAP üzeneteket az egyes rendszerek annak üzenettartalma alapján dolgozzák fel. A központi rendszer integrátora (KRI) az Envelope\Body elem tartalma és értelmezése után eldönti, hogy mely rendszer mely szolgáltatását veszi igénybe a MEKIK projekt keretében kidolgozott IOP tranzakciós modell alapján.

Az ettől eltérő tranzakciós modellel dolgozó már kész, szabványos alkalmazások használatára is lehetőséget biztosít a Központi Rendszer, ezekben az esetekben azonban nem vesz részt a feldolgozási folyamatban.

7.1.2.2. Folyamatok azonosítása

A session azonosító feladata a különböző rendszerekben az egyes üzenetek, üzenetfolyamok összerendelhetőségének, azonosításának megoldása.

A session azonosítót a központi rendszer integrátora (KRI) adja hozzá az üzenet Envelope\Header eleméhez így biztosítható annak egyedisége.

A elem neve: sessionID, Namespace: „http://www.iop.gov.hu/kri”

7.2. IOP tranzakciós modell

Az ügyfélkapu interface az IHM irányításával megvalósult MEKIK (**Magyar e-Közigazgatási Interoperabilitási Keretrendszer)** projekt keretében kidolgozott IOP javaslat figyelembevételével készült. Ez az XML, XSD tervezés ajánlásait, a tranzakció kezelés módszerét tartalmazza.

A hivatkozott ajánlás elérhetősége:

http://www.itktb.hu/engine.aspx?page=showcontent&content=mekik

A tranzakciók kialakításakor olyan tervezési módszer került kiválasztásra, amely biztosítja, hogy a tranzakció típusától függetlenül, lehetőleg mindegyik tranzakció típusban használható elemek kerüljenek specifikálásra. A három tranzakció típus (Kérdés/Válasz/Értesítés) vonatkozásában ezt az elvet messzemenően szükséges figyelembe venni, mivel ezzel biztosítható a könnyű érthetőség és használhatóság. Az azonos elvek és elemek használata biztosítja az egyszerű kifejleszthetőséget, a továbbfejleszthetőséget és az átláthatóságot.

7.2.1. Tranzakciók közös elemei

7.2.1.1. Fejléc adatok

Az üzenetek elválaszthatatlan részét képezik a fejléc adatok, melyek tartalmazzák az üzenet küldésének dátumát, továbbá tartalmazzák az üzenetet küldő rendszer azonosítóját.

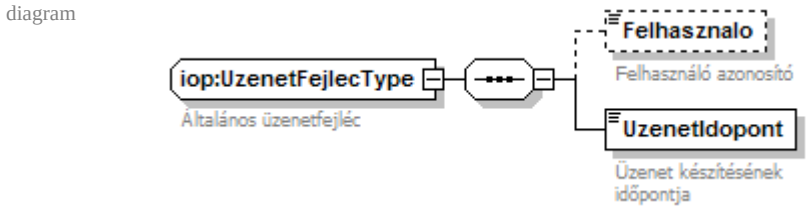

namespace http://www.iop.gov.hu

7.2.1.2. Session adatok

Az üzenetek ’n’ számú session adatot tartalmazhatnak. A session adatok megadása forrás – név – érték (Source, Name, Value) -hármas meghatározásával végezhetők el. Session adat lehet bármely olyan adat, amely a kiszolgáló alkalmazás szempontjából releváns információnak

tekinthető a kérdés-válasz üzenetek, illetve értesítés üzenet vonatkozásában. A forrás-elem tartalma az elemet kitöltő rendszer rövid azonosítója.

Ebbe kerülhetnek a folyamatokban általánosan használt, vagy a folyamat vezérlése szempontjából releváns információk. Ilyenek pl. sikeres beléptetés esetén a beléptetett felhasználó általános adatai (név, tranzakció kód, email, ügyfélkapu minősítése). Az ügyfélkapuban regisztrált ügyfelek rendelkeznek az adataik hitelesítési szintjét tükröző ügyfél állapot jelzéssel, ami az ügyfél személyének és regisztrált adatainak hitelességét jellemzi. Ez alapján különböző jogosultsági szerepkörökkel ruházható fel a regisztrált ügyfél:

- ideiglenesen regisztrált
- ideiglenes regisztrált digitális aláírással
- regisztrált, okmányirodában azonosított
- regisztrált, digitális aláírásával azonosított

diagram

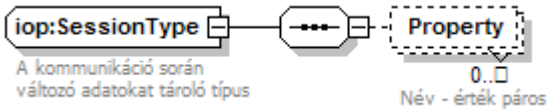

namespace http://www.iop.gov.hu

Az ügyfélkapu rendszerben definiált Session elemek

Source	***Name***	***Value***
AUTH	Minosites	String: 2
AUTH	ViseltNev	String: 200
AUTH	Email	String: 150
SSO	TranzakcioKod	String: 100

A bejelentkezettség tényét a TranzakcioKod megléte jelzi.

7.2.1.3. Parancs adatok

Az üzenetnek kérdés és értesítés tranzakció típus esetén kötelezően tartalmaznia kell a parancs adatokat, míg válasz esetén opcionálisan tartalmazhatja. Használatával megadandó, hogy kérdés és értesítés esetén a beérkező XML üzenettel mi a teendője a kiszolgálónak.

A parancsban meg kell határozni a parancs azonosítóját, a parancs feldolgozásáért felelős rendszert, a parancs feldolgozásáért felelős szolgáltatást, továbbá át kell adni a parancshoz rendelt címkét. A parancs feldolgozásáért felelős szolgáltatás megadása a modul meghatározását, a használatos form azonosítójának meghatározását és a művelet azonosítójának megadását jelenti. Egy szolgáltatást egyértelműen azonosít a szolgáltatásért felelős Rendszer, Modul, Szolgáltatás megadása.

diagram

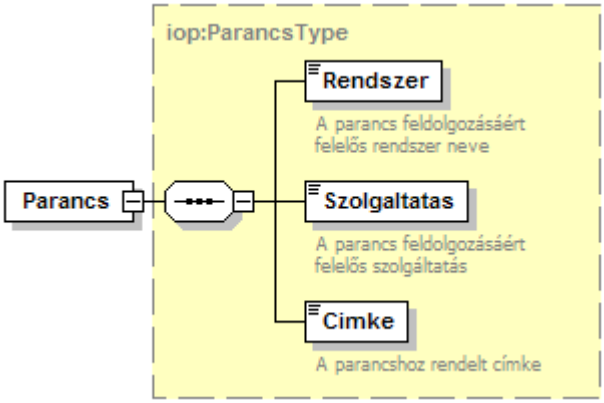

namespace http://www.iop.gov.hu

7.2.1.4. Form adatok

A form adatok tartalmazzák az üzenet adattartalmát. Az IOP ajánlás úgy került kialakításra, hogy tetszőleges adattartalmú form illeszthető legyen a szabványos üzenethez.

Diagram

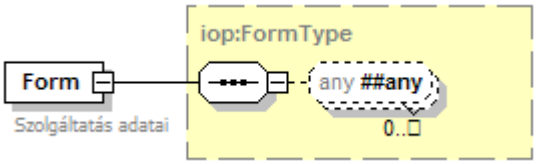

Namespace http://www.iop.gov.hu

Attributes

Name	Type	Use	Default	Fixed	Annotation
FormID	xs:string	optional			A Form egyedi azonosítója
JogCim	xs:string	optional			Jogcíme, hivatkozási címe

7.2.1.5. Paran

A parancskészlet lőre meghatározott par sult parancskészlete ('n szamu parancs), tovabba a lekerdezest kovetoen akar ujabb kerdesek is feltehetők hierarchikusan kialakított parancsstruktúra alkalmazása esetén.

A parancskészlet a parancsok adatait a fentiekben ismertetett formában tartalmazzák (rendszer, szolgáltatás, címke).

diagram

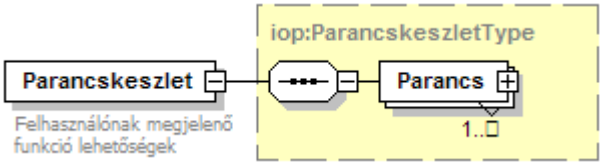

namespace http://www.iop.gov.hu

7.2.2. Kérdés – üzenet felépítése

A kérdés tranzakciónak tartalmaznia kell a fejlécadatokat és parancs adatokat, továbbá tartalmazhat session adatokat, form adatokat és parancskészlet adatokat.

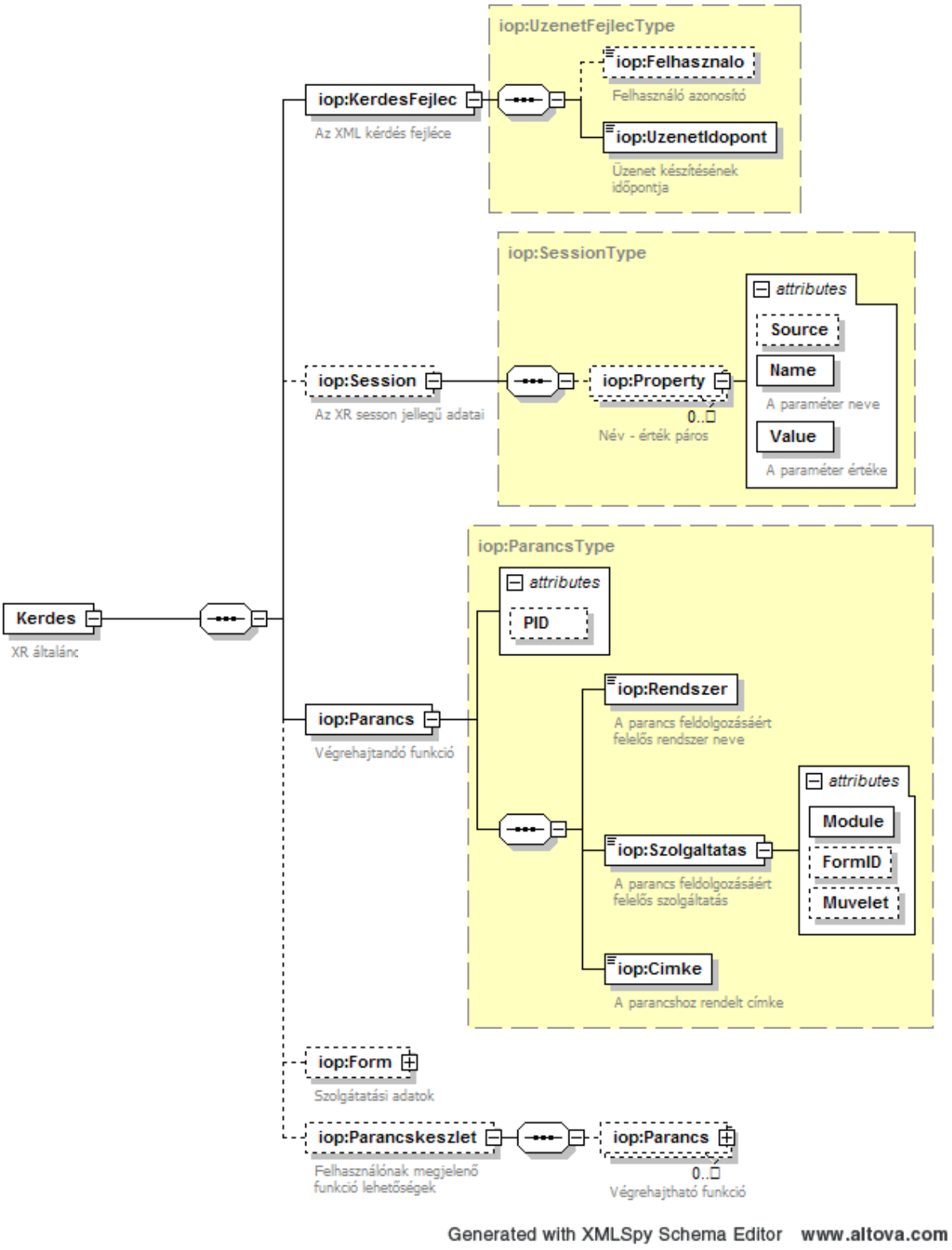

Az XSD alapján generált Kérdés – Üzenet XML példa:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
        <Kerdes xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-
                                instance" xsi:schemaLocation="http://www.iop.gov.hu/XSD/Kerdes.xsd">
  <KerdesFejlec>
      <Felhasznalo>EBEV</Felhasznalo>
      <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47</UzenetIdopont>
  </KerdesFejlec>
  <Session>
      <Property Source="SSO" Name="TranzakcioKod" Value="111111111"/>
  </Session>
  <Parancs PID="0p1">
      <Rendszer>REG</Rendszer>
      <Szolgaltatas Module="ServiceModul" >Viszontazonositas</Szolgaltatas>
      <Cimke>Viszontazonositas</Cimke>
  </Parancs>
  <Form FormID="String" JogCim="String">
  .
  .
  .
  </Form >
  <Parancskeszlet>
      <Parancs PID="String">
          <Rendszer>String</Rendszer>
          <Szolgaltatas Module="String" FormID="String" Muvelet="String">String</Szolgaltatas>
          <Cimke>String</Cimke>
      </Parancs>
  </Parancskeszlet>
</Kerdes>
```

7.2.3. Válasz – üzenet felépítése

A válasz tranzakciónak tartalmaznia kell a fejlécadatokat, továbbá tartalmazhatják a session adatokat, és parancs adatokat, a form adatokat és a parancskészlet adatokat.

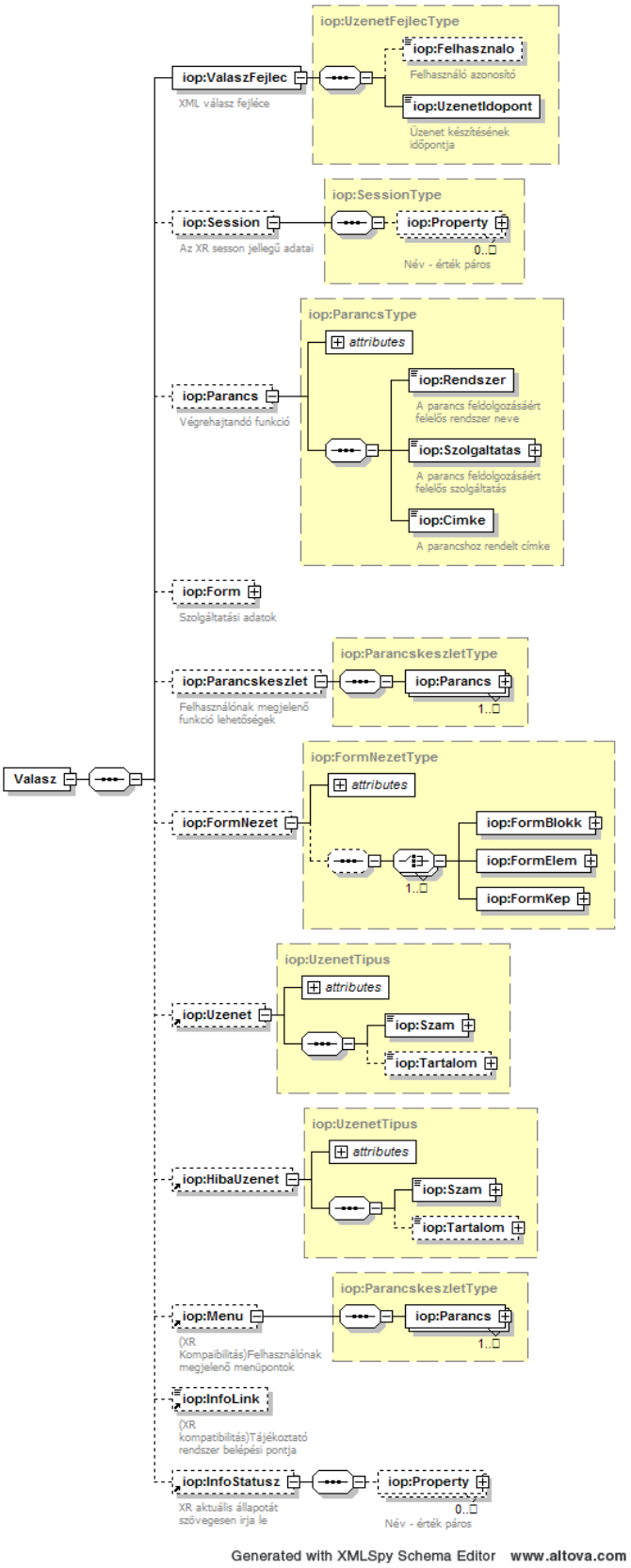

Az XSD alapján generált Válasz – Üzenet XML példa

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
        <Valasz xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-
                                instance" xsi:schemaLocation="http://www.iop.gov.hu/XSD/Valasz.xsd">
  <ValaszFejlec>
      <Felhasznalo>REG</Felhasznalo>
      <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47</UzenetIdopont>
  </ValaszFejlec>
  <Session>
      <Property Source="String" Name="String" Value="String"/>
  </Session>
  <Parancs PID="String">
      <Rendszer>String</Rendszer>
      <Szolgaltatas Module="String" FormID="String" Muvelet="String">String</Szolgaltatas>
      <Cimke>String</Cimke>
  </Parancs>
  <Form FormID="String" JogCim="String">
  .
  .
  .
  </Form >
  <Parancskeszlet>
      <Parancs PID="String">
          <Rendszer>String</Rendszer>
          <Szolgaltatas Module="String" FormID="String" Muvelet="String">String</Szolgaltatas>
          <Cimke>String</Cimke>
      </Parancs>
  </Parancskeszlet>
</Valasz>
```

7.2.4. Értesítés – üzenet felépítése

Az értesítés tranzakciónak tartalmaznia kell a fejlécadatokat és parancs adatokat, továbbá tartalmazhatják a session adatokat és a form adatokat.

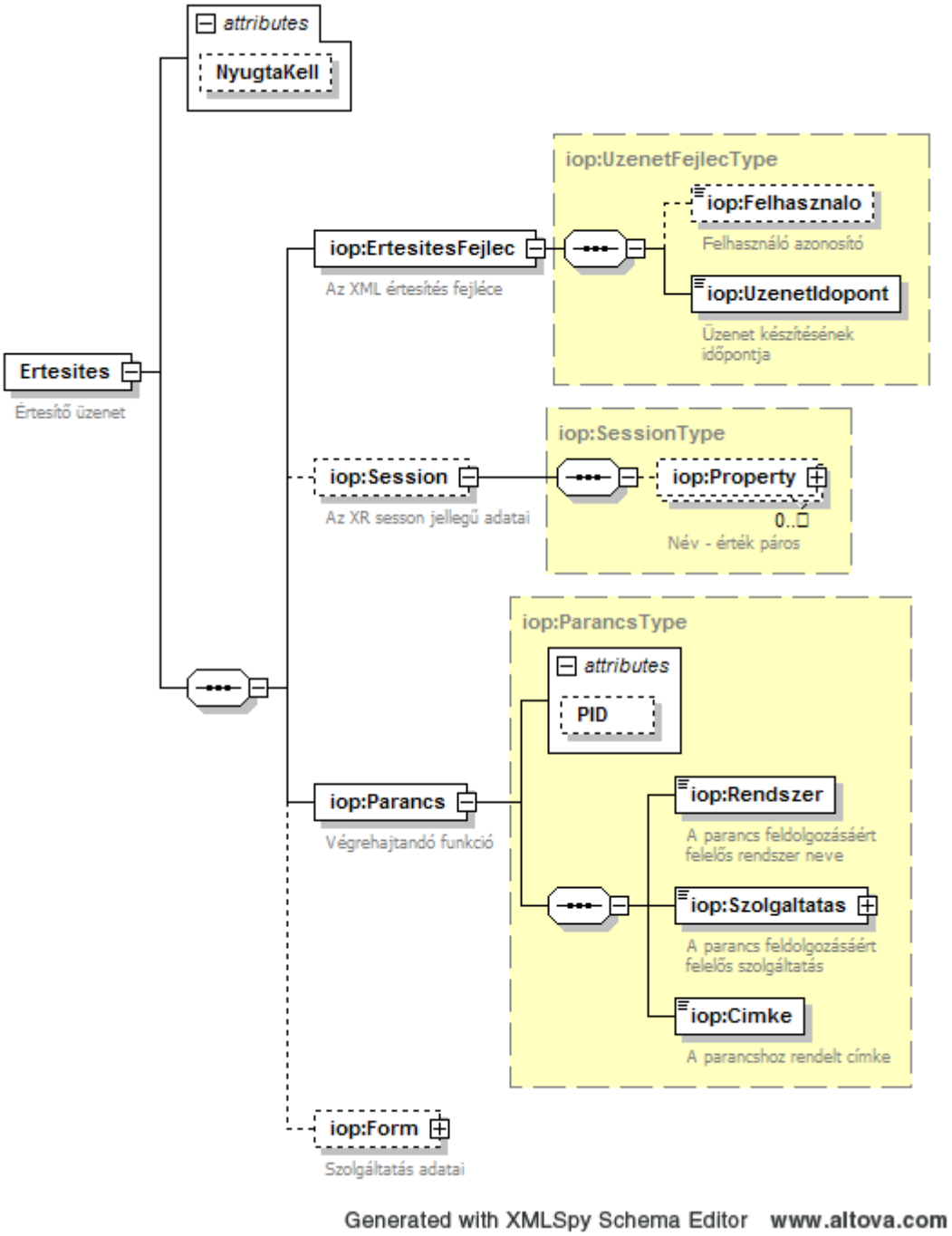

Az XSD alapján generált Értesítés – Üzenet XML példa:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<Ertesites xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
                                xsi:schemaLocation="http://www.iop.gov.hu/XSD/Ertesites.xsd"
                                NyugtaKell="1">
  <ErtesitesFejlec>
      <Felhasznalo>String</Felhasznalo>
      <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47</UzenetIdopont>
  </ErtesitesFejlec>
  <Session>
      <Property Source="String" Name="String" Value="String"/>
  </Session>
  <Parancs PID="String">
      <Rendszer>String</Rendszer>
      <Szolgaltatas Module="String" FormID="String" Muvelet="String">String</Szolgaltatas>
      <Cimke>String</Cimke>
  </Parancs>
  <Form FormID="String" JogCim="String">
  .
  .
  .
  </Form >
</Ertesites>
```

8. Hálózati kapcsolatok

A "Kormányzati Portálon megjelenő Közigazgatási Szolgáltató" Ügyfélkapuhoz történő kapcsolódása esetében, az általa kiajánlott szolgáltatásokat a Felhasználó a Kormányzati Portálon használhatja. Ebben az esetben a szolgáltatások megjelenítését a Kormányzati Portál végzi, így azok a Kormányzati Portálon integrált szolgáltatásként jelentkeznek.

Amennyiben az "Önálló portálon megjelenő Közigazgatási Szolgáltató" csatlakozik az Ügyfélkapuhoz, úgy az általa biztosított szolgáltatásokat a Felhasználó az Interneten keresztül, közvetlenül érheti el (a szolgáltató portálján).

A "**Kormányzati Portálon megjelenő Közigazgatási Szolgáltató**", illetve az "**Önálló portálon megjelenő Közigazgatási Szolgáltató**" – a Központi Rendszer szolgáltatásainak igénybevételéhez – az EKG hálózatán, vagy az Internet felől az Ügyfélkapu eLink, vagy titkosított VPN/SSL interfészen keresztül kapcsolódhat az Ügyfélkapuhoz.

Az Ügyfélkapuhoz történő csatlakozáshoz használatos megoldás jelenleg az IPSEC VPN-en keresztül történő kapcsolódás. Ezen megoldás biztosítja a kapcsolat megfelelő szintű titkosítását, viszont nem biztosítja a túloldali vég-alkalmazás azonosítását; a „Közigazgatási Szolgáltató” által használt IPSEC átjáró kerül azonosításra, jelszavas authentikációval (PSK).

A közeli jövőben a jelenlegi IPSEC VPN megoldás cserére kerül SSL / TLS alapú megoldásra. Ezen technológia a kapcsolat megfelelő szintű titkosításán túlmenően, a túloldali vég-alkalmazás azonosítását is biztosítja, digitális tanúsítványok használatával. Ehhez a „Közigazgatási Szolgáltató”-nak a Központi Rendszer üzemeltetése által kiállított, csak a Központi Rendszerhez történő csatlakozáshoz használható digitális tanúsítvánnyal kell rendelkeznie.

A szolgáltató rendszer és az Ügyfélkapu között – a kapcsolódás típusától függetlenül – a jelen ajánlásban meghatározott üzenetek szerint zajlik a kommunikáció.

8.1. Kapcsolódás EKG-n keresztül

Az EKG-ra kapcsolódó szolgáltató az Ügyfélkapu, és a szolgáltató rendszer közötti HTTP kapcsolat kialakításával csatlakozhat az Ügyfélkapuhoz. A hálózati kapcsolat kialításához szükséges Központi Rendszer oldali beállítások elvégzését az EKK rendeli el.

8.2. Kapcsolódás Interneten keresztül

8.2.1. Kapcsolódás VPN csatornán keresztül

Az Ügyfélkapu oldalán az IPSEC kapcsolat végződtetését az Ügyfélkapu belső oldali határfelülete végzi.
Az IPSEC VPN kapcsolatnak a szabványos IKE (UDP/500) és ESP (IP/50) protokollokat kell használnia.

Az IPSEC VPN felületen történő csatlakozáshoz szükséges, az Ügyfélkapu és az EKG rendszerekben szükséges konfiguráció-módosítások elvégzését az EKK rendeli el.

Az IPSEC VPN kapcsolat konfigurálását az Ügyfélkapu üzemeltetője és a „Közigazgatási Szolgáltató” informatikai szakemberei együttesen végzik. A „Közigazgatási Szolgáltató” részéről a következő paraméterekre van szükség a konfiguráció elkezdéséhez:
A „Közigazgatási Szolgáltató” által használt IPSEC átjáró IP-címe; Az IPSEC átjáró mögötti, az alkalmazás által használt IP-tartomány.

8.2.2. Kapcsolódás eLink interfészen keresztül

Az EKG-hoz nem kapcsolódó szolgáltató az eLink interfészen keresztül csatlakozhat az Ügyfélkapuhoz.

Az eLink az Európai Tanács, IDABC[1] (Interoperable Delivery of European eGovernment Services to public Administrations, Businesses and Citizens) programja által kidogozott – és a tagállamok számára, a közigazgatási szolgáltató rendszerek közötti kommunikáció megvalósítására ajánlott – kommunikációs megoldás. Az eLink elsődleges funkciója a szolgáltató rendszerek közötti hálózati közegtől független, biztonságos kommunikációs csatorna biztosítása. Működésének vázlatát az alábbi ábra szemlélteti.

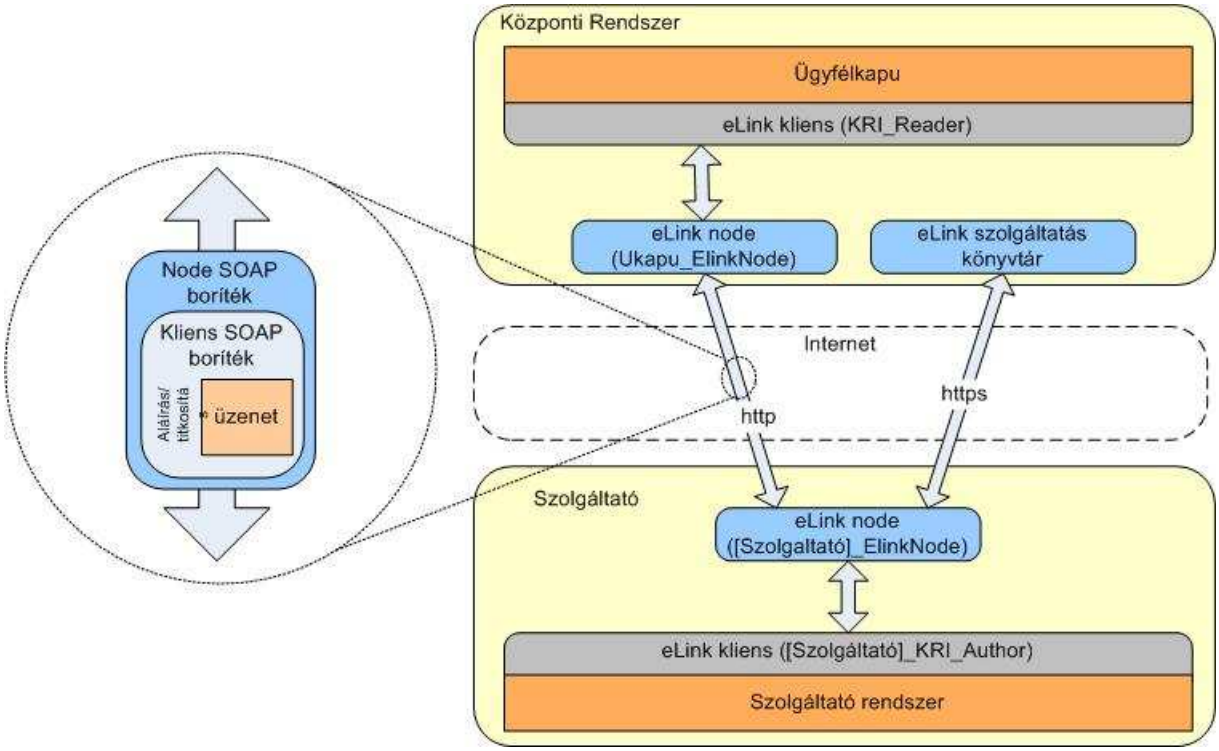

Az eLink kommunikációs megoldás funkcionális leírását az IDABC által rendelkezésre bocsátott, szabadon letölthető eLink specifikáció tartalmazza. A specifikációt angol nyelven, a következő címen lehet elérni: http://europa.eu.int/idabc/servlets/Doc?id=18685

Az eLink alapú kommunikációs csatorna kiépítése az eLink node-okon keresztül történik meg úgy, hogy a hálózati kapcsolatot az Interneten keresztül lehet kialakítani. Ahhoz, hogy egy szolgáltató rendszer eLink alapon tudjon kapcsolódni az Ügyfélkapuhoz, szükséges, hogy a Szolgáltató üzembe helyezzen egy eLink node-ot továbbá, hogy a szolgáltató rendszert csatlakoztassa az eLink node-hoz. A szolgáltató rendszert az eLink kliensen keresztül lehet

[1] http://europa.eu.int/idabc/

csatlakoztatni az eLink node-hoz. A szolgáltató node és Ügyfélkapu node között http protokollt kell használni.

A node-ok közötti kommunikáció kettős SOAP borítékok útján valósul meg. A belső boríték – mely az üzenetet tartalmazza – összeállítását az eLink kliens végzi, a külső boríték összeállítását az eLink node. A kommunikáció csatorna biztonságát a belső boríték tartalmának elektronikus aláírása, illetve titkosítása biztosítja. Az aláírást, illetve titkosítást az eLink kliens végzi el. Az aláíráshoz, illetve titkosításhoz RSA SHA1 512 bit hosszúságú tanúsítványait használja a rendszer. Amennyiben a Szolgáltató rendelkezik saját – az előbbiekben meghatározott típusú – aláíró, illetve titkosító tanúsítvánnyal úgy azok felhasználhatóak, egyéb esetben az eLink kliensek által használt aláíró és titkosító tanúsítványokat az EKK biztosítja.

Az Ügyfélkapu, illetve a Szolgáltató rendszerek, eLink alapon elérhető szolgáltatásainak leírásait és paramétereit az eLink szolgáltatás könyvtárból (UDDI) kérdezhetik le az eLink node-ok (ezek szükségesek az eLink alapú kommunikációs csatorna kiépítéséhez). Az eLink kapcsolatban résztvevő eLink komponenseket (eLink node-ok, illetve eLink kliensek) az alábbiak szerint kell elnevezni:

- Szolgáltató oldali eLink kliens: [Szolgáltatónév]_KRI_Author
- Szolgáltató oldali eLink node: [Szolgáltatónév]_ElinkNode

Az elnevezések véglegesítése, valamint a Szolgáltató szolgáltatásainak eLink szolgáltatásba történő regisztrációját EKK végzi el.

Ügyfélkapu oldali eLink modulok elnevezései:

- Ügflékapu eLink kliens: UKAPU_KRI_Reader
- Ügyfélkapu node: UKAPU_ElinkNode

A szolgáltató node és eLink szolgáltatás könyvtár között HTTPS protokollt kell használni.

Az Interneten keresztüli, HTTP és HTTPS protokoll alapú hálózati kapcsolatok kialításához szükséges Ügyfélkapu oldali beállításokat az EKK végzi el.

A Szolgáltatónál telepítendő eLink node-ot, valamint eLink klienst – azaz együttesen az eLink Toolkit-et – az EKK biztosítja. Az eLink Toolkit futtatásához Szolgáltatónak az alábbi feltételeket kell biztosítani:

- Futtatási környezet: JAVA Runtime Enviroment 1.4.2, MySQL 5 adatbázisszerver
- eLink kliens illesztése a szolgáltató rendszerhez.

9. Ellenőrzési Lista

Az alábbi kérdésekre adott válaszok kiértékelése segít dönteni abban, hogy az adott intézmény felkészült-e az ügyfélkapuhoz való csatlakozásra.

Logikai követelmények ellenőrzése

1. Kiválasztásra került hogy Kormányzati Portálon megjelenő Szolgáltatóként vagy Önálló portálon megjelenő Szolgáltatóként kapcsolódik az intézmény?
2. Milyen KR szolgáltatásokat vesz igénybe?
3. Elkészült-e a kapcsolódó intézmény szolgáltatás-jegyzéke?
4. Az elektronikus ügyintézéshez szükséges folyamatok megtervezése megtörtént?
5. A szolgáltatásokat, elektronikus folyamatokat leíró XSD-k elkészültek?
6. Az elektronikus ügyintézési űrlapokat (formok) megtervezték?
7. Az űrlapok megjelenítését vezérlő információk (formnézet) adottak? (mezőcímkék, súgó stb.)
8. Ügyintézési folyamatok tájékoztató jellegű leírása elkészült?
9. A bejelentkezéshez kötött szolgáltatások regisztrálva vannak az Ügyfélkapu bejelentkeztető moduljához?
10. A szolgáltatások regisztrálásra kerültek a KRI-ben?

Fizikai követelmények ellenőrzése

1. Megfelelő hálózati kapcsolat a KR és az intézmény között létrejött?
2. Intézményi fejlesztő, teszt és éles környezetek rendelkezésre állnak?
3. Biztosított-e a rendszer folyamatos (365/24 órás támogatása, illetve ügyfélszolgálati támogatása (esetleg együttműködésben akár a központi rendszerrel, akár más szolgáltatókkal)
4. Biztosított-e a rendszer szolgáltatásaink a folyamatos monitorozhatósága?
5. Biztosított-e az intézmény saját portálján vagy a kormányzati portálon az üggyel kapcsolatos részletes ügyleírás valamennyi kitölthető és letölthető nyomtatvánnyal?
6. Közzétették az ügyintézésben résztvevők elektronikus levélcímét?

10. Melléklet: Interface specifikációk

Ebben a fejezetben találhatók azok a szabványos csatlakozási felület definíciók és példák, melyekre hivatkozás történt az előző fejezetekben.

10.1. Tranzakció kód ellenőrzés

10.1.1. Példa

Sikeres bejelentkezés után a következő url segítségével történt meg a kapcsolódás pl. az APEH szolgáltatásához:

https://ebev.apeh.hu/loginkr.jsp?SAMLart=AAEILp%2BPcIPfl5VrMiKSZAvBZwyaav1Z1zn3nLBt4BHgRlSSliIZAxYl&TARGET=ebev

A tranzakciós kódot a célrendszer URL kódolva kapja, így URL dekódolás szükséges a használata előtt.

Tranzakció kód ellenőrzés kérdés XML példa:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<Envelope xmlns="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/">
  <Header>
  </Header>
  <Body>
      <Kerdes xmlns="http://www.iop.gov.hu">
          <KerdesFejlec>
              <Felhasznalo>XXX</Felhasznalo>
              <UzenetIdopont>2005-05-13T17:09:14</UzenetIdopont>
          </KerdesFejlec>
          <Session>
              <Property Source="SSO" Name="TranzakcioKod" Value="166" />
          </Session>
          <Parancs>
              <Rendszer>KRI</Rendszer>
              <Szolgaltatas Module="KRIServiceModule">TranzakcioKodEllenorzes</Szolgaltatas>
              <Cimke />
          </Parancs>
      </Kerdes>
  </Body>
</Envelope>
```

Ha az ügyfélkapu bejelentkeztető modulja ismeri a megadott tranzakciókódot a válasz a következő:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<soapenv:Envelope xmlns:soapenv="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
                  xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
                  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
  <soapenv:Header>
      <kri:sessionID soapenv:actor="http://schemas.xmlsoap.org/soap/actor/next"
                  soapenv:mustUnderstand="0" xmlns:kri="http://www.iop.gov.hu/kri">KRI-
                  19-1115386504219-1074</kri:sessionID>
  </soapenv:Header>
  <soapenv:Body>
      <Valasz xmlns="http://www.iop.gov.hu">
          <ValaszFejlec>
              <Felhasznalo>KRI</Felhasznalo>
              <UzenetIdopont>2005-05-13T15:08:37.290Z</UzenetIdopont>
          </ValaszFejlec>
          <Session xmlns="http://www.iop.gov.hu">
              <Property Source="AUTH" Name="TranzakcioKod" Value="12"/>
              <Property Source="AUTH" Name="Minosites" Value="12"/>
              <Property Source="AUTH" Name="Email" Value="laszlo.hovicz@xx.hu"/>
              <Property Source="AUTH" Name="Nev" Value="L5 L5"/>
          </Session>
      </Valasz>
  </soapenv:Body>
</soapenv:Envelope>
```

Ha az ügyfélkapu bejelentkeztető modulja nem ismeri a megadott tranzakciókódot a válasz:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<soapenv:Envelope xmlns:soapenv="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
                  xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
                  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
  <soapenv:Header>
       <kri:sessionID soapenv:actor="http://schemas.xmlsoap.org/soap/actor/next"
                  soapenv:mustUnderstand="0" xmlns:kri="http://www.iop.gov.hu/kri">KRI-
                  19-1115386504219-1074</kri:sessionID>
  </soapenv:Header>
  <soapenv:Body>
      <Valasz xmlns="http://www.iop.gov.hu">
          <ValaszFejlec>
              <Felhasznalo>KRI</Felhasznalo>
              <UzenetIdopont>2005-05-13T15:08:37.290Z</UzenetIdopont>
          </ValaszFejlec>
          <Session xmlns="http://www.iop.gov.hu">
              <Property Source="AUTH" Name="TranzakcioKod" Value="12"/>
          </Session>
          <HibaValasz Kod=” 999007” > Jelentkezzen be </HibaValasz >
      </Valasz>
  </soapenv:Body>
</soapenv:Envelope>
```

10.2. Viszontazonosítás

10.2.1. Példa

Viszontazonosítás kérdés:


```xml
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<soap-env:Envelope xmlns:soap-env="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
                   xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
                   xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
                   xmlns:soap="http://www.w3.org/2003/05/soap-envelope"
                   xmlns:iop="http://www.iop.gov.hu">
<soap-env:Header>
</soap-env:Header>
<soap-env:Body soap-env:encodingStyle="http://schemas.xmlsoap.org/soap/encoding/">
 <Kerdes xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
      <KerdesFejlec>
        <Felhasznalo>EBEV</Felhasznalo>
        <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47-05:00</UzenetIdopont>
      </KerdesFejlec>
      <Session>
        <Property Source="SSO" Name="TranzakciosKod" Value="111111111"/>
      </Session>
      <Form FormID="Regisztracio">
        <TermeszetesSzemelyAzonositok EID="1" xmlns="http://www.iop.gov.hu/reg">
          <iop:ViseltNev EID="2">
            <iop:TagoltNev EID="3" DrJelzo="String">
              <iop:CsaladiNev EID="4"> String </iop:CsaladiNev>
              <iop:UtoNev1 EID="5"> String </iop:UtoNev1>
              <iop:UtoNev2 EID="6"> String </iop:UtoNev2>
            </iop:TagoltNev>
          </iop:ViseltNev>
          <iop:SzuletesiNev EID="7">
            <iop:TagoltNev EID="8" DrJelzo="String">
              <iop:CsaladiNev EID="9"> String </iop:CsaladiNev>
              <iop:UtoNev1 EID="10"> String </iop:UtoNev1>
              <iop:UtoNev2 EID="11"> String </iop:UtoNev2>
            </iop:TagoltNev>
          </iop:SzuletesiNev>
          <iop:Neme EID="12" KodCsoport="8" KodErtek="1">Férfi</iop:Neme>
          <iop:SzuletesiHely EID="13">
            <iop:Orszag EID="14">String</iop:Orszag>
            <iop:Telepules EID="15">String</iop:Telepules>
          </iop:SzuletesiHely>
          <iop:SzuletesiIdo EID="16">
            <iop:SzuletesDatum EID="17">1967-08-13</iop:SzuletesDatum>
          </iop:SzuletesiIdo>
          <iop:AnyjaNeve EID="18" DrJelzo="String">
            <iop:CsaladiNev EID="19"> String </iop:CsaladiNev>
            <iop:UtoNev1 EID="20"> String </iop:UtoNev1>
            <iop:UtoNev2 EID="21"> String </iop:UtoNev2>
          </iop:AnyjaNeve>
          <iop:Allampolgarsag EID="22" KodCsoport="1001"
                    KodErtek="HUN">Magyar</iop:Allampolgarsag>
        </TermeszetesSzemelyAzonositok>
      </Form>
      <Parancs PID="1">
        <Rendszer>REG</Rendszer>
        <Szolgaltatas Module="UkapuXmlServices">Viszontazonositas</Szolgaltatas>
        <Cimke>Adat ellenőrzés</Cimke>
```

```
                    </Parancs>
                </Kerdes>
            </soap-env:Body>
        </soap-env:Envelope>
```

Válasz üzenet sikeres viszontazonosítás esetén:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<soap-env:Envelope xmlns:soap-env="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmlns:soap="http://www.w3.org/2003/05/soap-envelope"
xmlns:iop="http://www.iop.gov.hu" >
<soap-env:Header>
        <m:sessionID xmlns:m="http://www.iop.gov.hu/kri">20050531KRI123456</m:sessionID>
</soap-env:Header>
<soap-env:Body soap:encodingStyle="http://schemas.xmlsoap.org/soap/encoding/" xmlns:soap="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/">
                <Valasz xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
                        <ValaszFejlec>
                                <Felhasznalo>REG</Felhasznalo>
                                <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47-05:00</UzenetIdopont>
                        </ValaszFejlec>
                        <Session>
                                <Property Source="AUTH" Name="Minosites" Value="1"/>
                                <Property Source="AUTH" Name="Nev" Value="Remek Elek"/>
                                <Property Source="AUTH" Name="Email" Value="remekelek@netuddki.hu"/>
                                <Property Source="SSO" Name="TranzakciosKod" Value="111111111"/>
                        </Session>
                        <Form>
                                <Azonositott EID="1" xmlns="http://www.iop.gov.hu/reg">1</Azonositott>
                        </Form>
                </Valasz>
        </soap-env:Body>
    </soap-env:Envelope>
```

Válasz üzenet sikertelen viszontazonosítás esetén:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<soap-env:Envelope xmlns:soap-env="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmlns:soap="http://www.w3.org/2003/05/soap-envelope"
xmlns:iop="http://www.iop.gov.hu">
        <soap-env:Header>
                <m:sessionID xmlns:m="http://www.iop.gov.hu/kri">11111</m:sessionID>
        </soap-env:Header>
        <soap-env:Body soap:encodingStyle="http://schemas.xmlsoap.org/soap/encoding/"
xmlns:soap="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/">
                <Valasz xmlns="http://www.iop.gov.hu" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
                        <ValaszFejlec>
                                <Felhasznalo>REG</Felhasznalo>
                                <UzenetIdopont>2001-12-17T09:30:47-05:00</UzenetIdopont>
                        </ValaszFejlec>
                        <Session>
                                <Property Source="AUTH" Name="Minosites" Value="1"/>
                                <Property Source="AUTH" Name="Nev" Value="Remek Elek"/>
                                <Property Source="AUTH" Name="Email" Value="remekelek@netuddki.hu"/>
                                <Property Source="SSO" Name="TranzakciosKod" Value="111111111"/>
                        </Session>
                        <Form>
                                <Azonositott EID="1" xmlns="http://www.iop.gov.hu/reg">0</Azonositott>
                                <HibaLista xmlns="http://www.iop.gov.hu">
                                        <iop:Hiba EIDRef="1" Kod="n">HibaLeírás</iop:Hiba>
                                </HibaLista>
                        </Form>
                </Valasz>
        </soap-env:Body>
    </soap-env:Envelope>
```

10.3. Üzenetek FormNezet részének leírása és követelményei

10.3.1. A Formnézet szerepe és célja

A Központi Rendszerhez csatlakozó intézményeknek lehetőségük van az internetes ügyintézést a Kormányzati Portálon keresztül megvalósítani. Ebben az esetben a csatlakózó rendszer vezérli a folyamatokat, ő biztosítja az adattartalmat és a tartalom megjelenítéséhez szükséges információkat. A portál feladata az egységes megjelenítés.

A Központ Rendszerben elfogadott kommunikációs forma (IOP kérdés – válasz üzenetek) lehetővé teszi mind a folyamatvezérlést, mind a tartalomszolgáltatást (form) mind a megjelenítést segítő információk (FormNezet) elhelyezését az egyes üzenetekben.

A folyamatvezérlés a válasz üzenetek parancskészletén és a kérdésekben szereplő parancsokon keresztül valósítható meg. A kapcsolódó intézmény válasz üzeneteit parancskészlettel látja el, a portál által feltett kérdésben a felhasználó által választott parancsot küldi vissza.

Az adattartalmat (pl.: ügyform) az üzenetek form részében szükséges elhelyezni. A form tartalmazza azokat az adatokat, amiket meg akarunk jeleníteni az internetes felhasználó számára (pl.: tájékoztató űrlap), vagy azokat az adatokat, amelyeket be szeretnénk kérni a felhasználótól (pl.: kitöltendő űrlap).

Az adattartalomra vonatkozó megjelenítést vezérlő információkat a válasz üzenetek FormNezet részében kell elhelyezni. A Formnézet szorosan össze van kacsolva az adott üzenetben szereplő formmal, és a form minden egyes elemére vonatkozóan tartalmaz megjelenítési információkat.

10.3.2. Formnézet nyújtotta lehetőségek röviden

- Meghatározhatjuk a form elemek megjelenítésének típusát, azaz miként jelenjen meg az adat, vagy adatcsoport. A megjelenítés típusa lehet például szöveg, label, select (legördülő lista), rádiógomb csoport, rádiógomb, jelölőnégyzet, lista, listaelem, fájl, jelszó stb.
- Megadhatjuk, hogy egy adott formelem szerkeszthető vagy sem.
- Az egyes elemekhez mezőcímkét és kitöltési útmutatót (súgó) határozhatunk meg.
- A form egy adott részhalmazára (blokkjára) megadhatjuk, hogy sorösszetartva, vagy külön sorban jelenjenek meg.
- Lehetőség van a beviteli mezőkre vonatkozó formai követelmények meghatározására, pl.: dátum, bankszámlaszám.
- Lehetőség van minimális és maximális mezőhossz definiálására.

10.3.3. A formnézettel kapcsolatos követelmények leírása

10.3.3.1. Form és formnézet összekapcsolása

A kapcsolódó intézménytől a portál oldal felé közvetített adatstruktúrák (válasz xml-ek) kibővülnek a válasz form megjelenítésére vonatkozó információkkal. A leíró struktúrát az adott válasz formnézet blokkja tartalmazza. A form és a hozzá tartozó formnézet összekapcsolása elemenként, a form elemek EID és a formnézet elemek EIDRef attribútumai alapján történik.

Példa form és formnézet:

```
<Bejelentkezes Szerkesztheto="1" EID="1">
        <Azonosito EID="2" />
        <Jelszo EID="3" />
</Bejelentkezes>

<FormNezet FormIDRef="16">
        <FormBlokk EIDRef="1">
                <MegjelenitesTipus>label</MegjelenitesTipus>
                <Cimke>Bejelentkezés az XY rendszerbe</Cimke>
        </FormBlokk>
        <FormElem EIDRef="2" Szerkesztheto="true" Kotelezo="true">
                <MegjelenitesTipus>text</MegjelenitesTipus>
                <MaxKarakter>15</MaxKarakter>
                <LathatoKarakter>15</LathatoKarakter>
                <Cimke>Bejelentkezési név</Cimke>
                <Info>Kérem adja meg bejelentkezési nevét (azonosítóját)!</Info>
        </FormElem>
        <FormElem EIDRef="3" Szerkesztheto="true" Kotelezo="true">
                <MegjelenitesTipus>password</MegjelenitesTipus>
                <Cimke>Jelszó</Cimke>
                <Info>Kérem adja meg titkos jelszavát!</Info>
        </FormElem>

    </FormNezet>
```

10.3.3.2. A FormNezet struktúra leírása:

Elements	Complex types
FormNezet	**FormElemType**
	FormNezetType

element **FormNezet**

diagram	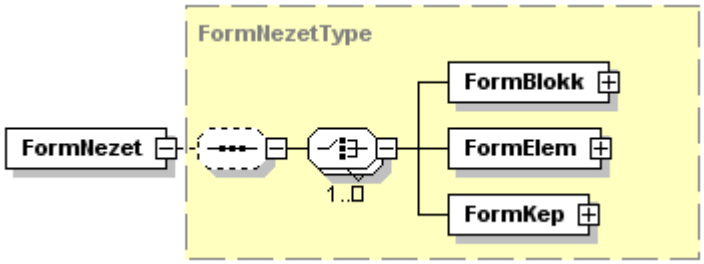
type	**FormNezetType**
children	**FormBlokk** **FormElem** **FormKep**

attributes	Name	Type	Use	Default	Fixed	Annotation
	FormIDRef	xs:string	required			
	NezetID	xs:ID	optional			

complexType **FormElemType**

diagram	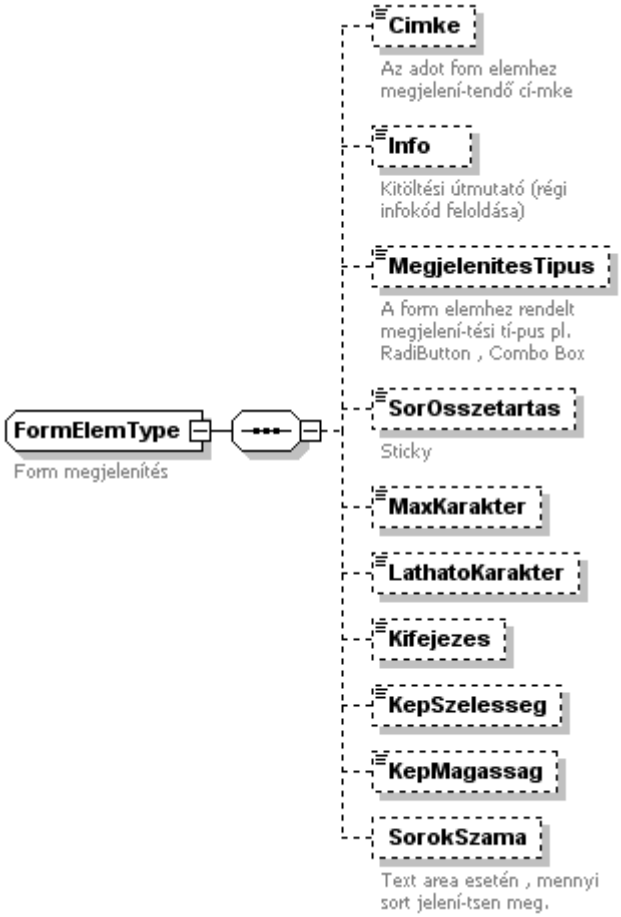

children	**Cimke** **Info** **MegjelenitesTipus** **SorOsszetartas** **MaxKarakter** **LathatoKarakter** **Kifejezes** **KepSzelesseg** **KepMagassag** **SorokSzama**						
attributes	Name	Type	Use	Default	Fixed	Annotation	
	EIDRef	xs:string	required				
	Kotelezo	xs:boolean	optional	1		documentation	Az elemet kötelező kitölteni vagy nem
	Szerkesztheto	xs:boolean	optional	0			
annotation	documentation	Form megjelenítés					

element **FormElemType/Cimke**

diagram	
type	**xs:string**
annotation	documentation Az adot fom elemhez megjelenítendő címke

element **FormElemType/Info**

diagram	
type	**xs:string**
annotation	documentation Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)

element **FormElemType/MegjelenitesTipus**

diagram	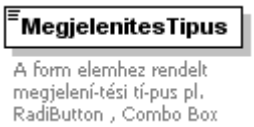
type	restriction of **xs:string**
facets	enumeration select enumeration listitem enumeration calendar enumeration timeitem enumeration label enumeration text enumeration radiobutton enumeration blockradiobutton enumeration checkbox enumeration blockcheckbox enumeration password enumeration file enumeration textarea enumeration hidden

annotation	documentation A form elemhez rendelt megjelení-tési tí-pus pl. RadiButton , Combo Box

element **FormElemType/SorOsszetartas**

diagram	SorOsszetartas Sticky
type	**xs:boolean**

element **FormElemType/MaxKarakter**

diagram	MaxKarakter
type	**xs:int**

element **FormElemType/LathatoKarakter**

diagram	LathatoKarakter
type	**xs:int**

element **FormElemType/Kifejezes**

diagram	Kifejezes
type	**xs:string**

element **FormElemType/KepSzelesseg**

diagram	KepSzelesseg
type	**xs:int**

element **FormElemType/KepMagassag**

diagram	KepMagassag
type	**xs:int**

element **FormElemType/SorokSzama**

diagram	
annotation	documentation Text area esetén , mennyi sort jelení-tsen meg.

complexType **FormNezetType**

diagram	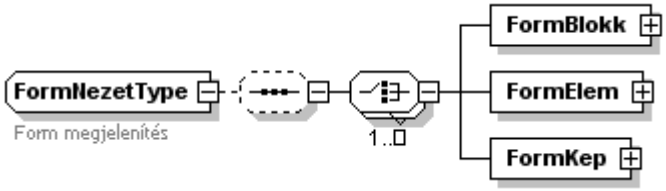
children	FormBlokk FormElem FormKep
attributes	Name / Type / Use / Default / Fixed / Annotation FormIDRef / xs:string / required NezetID / xs:ID / optional
annotation	documentation Form megjelenítés

element **FormNezetType/FormBlokk**

diagram	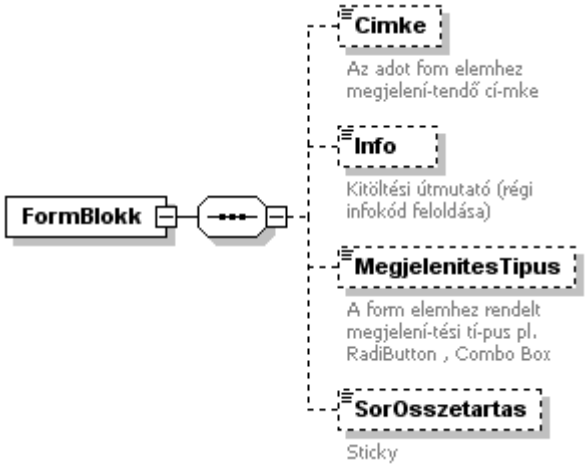
type	restriction of FormElemType
children	Cimke Info MegjelenitesTipus SorOsszetartas
attributes	Name / Type / Use / Default / Fixed / Annotation EIDRef / xs:string / required Kotelezo / xs:boolean / optional / 1 Szerkesztheto / xs:boolean / optional / 0

element **FormNezetType/FormBlokk/Cimke**

diagram	
type	**xs:string**
annotation	documentation Az adot fom elemhez megjelení-tendő cí-mke

element **FormNezetType/FormBlokk/Info**

diagram	**Info** Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)
type	**xs:string**
annotation	documentation Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)

element **FormNezetType/FormBlokk/MegjelenitesTipus**

diagram	**MegjelenitesTipus** A form elemhez rendelt megjelení-tési tí-pus pl. RadiButton , Combo Box
type	restriction of **xs:string**
facets	enumeration select enumeration listitem enumeration calendar enumeration label enumeration radiobutton enumeration blockradiobutton enumeration checkbox enumeration blockcheckbox enumeration hidden
annotation	documentation A form elemhez rendelt megjelení-tési tí-pus pl. RadiButton , Combo Box

element **FormNezetType/FormBlokk/SorOsszetartas**

diagram	**SorOsszetartas** Sticky
type	**xs:boolean**
annotation	documentation Sticky

element **FormNezetType/FormElem**

diagram	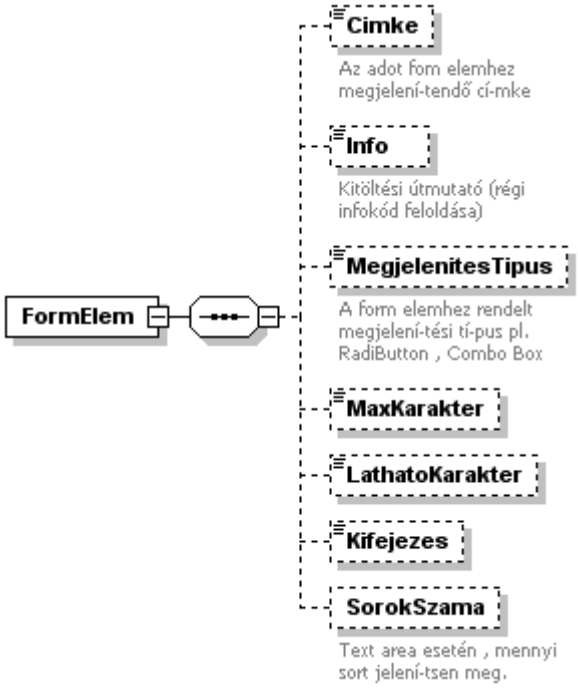
type	restriction of **FormElemType**
children	**Cimke** **Info** **MegjelenitesTipus** **MaxKarakter** **LathatoKarakter** **Kifejezes** **SorokSzama**
attributes	Name / Type / Use / Default / Fixed / Annotation EIDRef / xs:string / required Kotelezo / xs:boolean / optional / 1 Szerkesztheto / xs:boolean / optional / 0

element **FormNezetType/FormElem/Cimke**

diagram	
type	**xs:string**
annotation	documentation Az adot fom elemhez megjelení-tendő cí-mke

element **FormNezetType/FormElem/Info**

diagram	
type	**xs:string**
annotation	documentation Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)

element **FormNezetType/FormElem/MegjelenitesTipus**

diagram	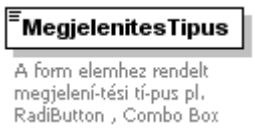
type	restriction of **xs:string**
facets	enumeration select enumeration listitem enumeration timeitem

	enumeration	label
	enumeration	text
	enumeration	radiobutton
	enumeration	checkbox
	enumeration	password
	enumeration	file
	enumeration	textarea
	enumeration	hidden
annotation	documentation	A form elemhez rendelt megjelení-tési tí-pus pl. RadiButton , Combo Box

element **FormNezetType/FormElem/MaxKarakter**

diagram	
type	**xs:int**

element **FormNezetType/FormElem/LathatoKarakter**

diagram	
type	**xs:int**

element **FormNezetType/FormElem/Kifejezes**

diagram	
type	**xs:string**

element **FormNezetType/FormElem/SorokSzama**

diagram	
annotation	documentation Text area esetén , mennyi sort jelení-tsen meg.

element **FormNezetType/FormKep**

diagram	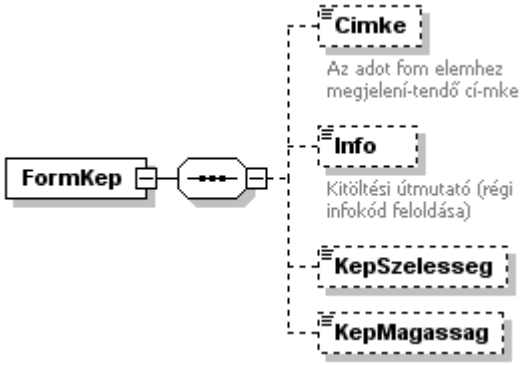
type	restriction of **FormElemType**
children	**Cimke** **Info** **KepSzelesseg** **KepMagassag**

attributes

Name	Type	Use	Default	Fixed	Annotation
EIDRef	xs:string	required			
Kotelezo	xs:boolean	optional	1		
Szerkesztheto	xs:boolean	optional	0		

element **FormNezetType/FormKep/Cimke**

diagram	**Cimke** Az adot fom elemhez megjelení-tendő cí-mke
type	**xs:string**
annotation	documentation Az adot fom elemhez megjelení-tendő cí-mke

element **FormNezetType/FormKep/Info**

diagram	**Info** Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)
type	**xs:string**
annotation	documentation Kitöltési útmutató (régi infokód feloldása)

element **FormNezetType/FormKep/KepSzelesseg**

diagram	**KepSzelesseg**
type	**xs:int**

element **FormNezetType/FormKep/KepMagassag**

diagram	**KepMagassag**
type	**xs:int**

10.3.3.3. FormBlokkokra vonatkozó követelmények

A válasz form egy elemét, ha nem levélelem, akkor a FormNezet struktúrában a megfelelő EIDRef értékű FormBlokk írja le

A formblokk attribútumai:

- **Szerkesztheto**: logikai érték, 1 esetén az adott formblokk szerkeszthető. A Szerkesztheto érték alapértelmezetten 0, ezért ha egy adott blokk nem szerkeszthető, ezt az attribútumot nem szükséges küldeni.
- **Kotelezo**: logikai érték, ha egy adott formblokk kitöltése kötelező, akkor a Kotelezo attribútum értéke 1. Ez az információ a megjelenítésben az adott blokk speciális megjelölését (pl. csillagozott blokk) szorgalmazza, nem pedig portál oldali kitöltöttség ellenőrzést hivatott betölteni.

Egy formblokk alatt a következő információk adhatók meg

- **Cimke**: a blokk mezőcímkéje.
- **Info**: a blokkra vonatkozó kitöltési útmutató.
- **Megjelenitestipus**: a blokk megjelenítésének típusa

  Értékkészlet szerinti leírás:

label: a blokk által közrefogott elemeket keretben címkével szeretnénk megjeleníttetni.

blockcheckbox: ha az adott formelem gyerekeit checkboxokként (jelölőnégyzet) szeretnénk megjeleníteni, akkor a szülő elemre vonatkozó formnézet megjelenítés típusa blockcheckbox. Egy ilyen típusú blokk gyerekelemei mindig checkbox megjelenítés típusúak.

blockradiobutton: ha az adott formelem gyerekeit rádiógombokként (radiobutton) szeretnénk megjeleníteni, akkor a szülő elemre vonatkozó formnézet megjelenítés típusa blockradiobutton. Egy ilyen típusú blokk gyerekelemei mindig rádiógomb (radiobutton) megjelenítés típusúak.

radiobutton: a blockradiobutton megjelenítésű formelem gyerekeinek a megjelenítéstípusa radiobutton (rádiógomb). A szerkeszthető attribútum ezeknél az elemeknél a kiválaszthatóságot jelzi. Rádiógomb megjelenítéstípusú elem lehet formblokk is.

checkbox: a blockcheckbox megjelenítésű formelem gyerekeinek a megjelenítés típusa checkbox (jelölőnégyzet). A szerkeszthető attribútum ezeknél az elemeknél a kiválaszthatóságot jelzi. Checkbox megjelenítéstípusú elem lehet formblokk is.

calendar: speciálisan az XR naptárinformációkra vonatkozó megjelenítéstípus. A NaptarAdat xml struktúrához társítja az XR rendszer. A NaptarAdat elem calendar a Nap elem blockcheckbox, míg az IdoPont elemek timeitem megjelenítéstípusúak. A Nap elemekhez a címke információt a NapNeve attribútum értéke adja.

Példa form és FormMegjelenites részlet

```
<NaptarAdat EID="13">
        <Nap ID="3" NapNeve="Szerda" Datum="20040929" EID="14">
                <IdoPont Foglalt="true" Tol="06:00" Ig="08:00" Kivalasztott="false" EID="15" />
                <IdoPont Foglalt="false" Tol="08:00" Ig="10:00" Kivalasztott="false" EID="16" />

                <FormBlokk EIDRef="13" Szerkesztheto="true">
                        <Cimke>Nyitvatartás</Cimke>
                        <Info>Kérem válaszon a heti naptár alapján időintervallumot.</Info>
                        <MegjelenitesTipus>calendar</MegjelenitesTipus>
                </FormBlokk>
                <FormBlokk EIDRef="14" Szerkesztheto="true">
                        <Cimke>Nap</Cimke>
                        <MegjelenitesTipus>blockcheckbox</MegjelenitesTipus>
                </FormBlokk>
                <FormElem EIDRef="15" Szerkesztheto="true">
                        <Cimke />
                        <Info />
                        <MegjelenitesTipus>timeitem</MegjelenitesTipus>
                </FormElem>
                <FormElem EIDRef="16" Szerkesztheto="true">
                <Cimke />
                <Info />
                <MegjelenitesTipus>timeitem</MegjelenitesTipus>
        </FormElem>
```

hidden: ha a megjelenítés típusa hidden, az adott blokk nem jeleneik meg.

- **SorOsszetartas**: logikai érték. Egy formblokk SorOsszetartas értéke 1, akkor az adott blokk gyerekelemeit sorösszetartva kell megjeleníteni, különben ez egyes elemek külön sorba kerülnek. A SorOsszetartas alapértelmezetten 0.

10.3.3.4. FormElemek megjelenítésre vonatkozó követelmények

Az xml válasz form egy levélelemét (ha nem képi információt hordoz) akkor a FormNezet struktúrában a megfelelő IEDRef értékű FormElem írja le

A FormElem attribútumai:

- **Szerkesztheto**: logikai érték, 1 esetén az adott form elem szerkeszthető. A Szerkesztheto érték alapértelmezetten 0, ezért ha egy adott elem nem szerkeszthető, ezt az attribútumot nem szükséges küldeni.
- **Kotelezo**: logikai érték, ha egy adott formelem kitöltése kötelező, akkor a Kotelezo attribútum értéke 1. Ez az információ a megjelenítésben az adott elem speciális megjelölését (pl. csillagozott elem) szorgalmazza, nem pedig portál oldali kitöltöttség ellenőrzést hivatott betölteni.

FormElem alatt a következő információk adhatók meg:

- **Cimke:** az adott formelemhez megjelenítendő mezőcímke.
- **Info:** az adott formelemhez tartozó kitöltési útmutató
- **MegjelenitesTipus:** a blokk megjelenítésének típusa

Értékkészlet szerinti leírás:

label: az adott elemnek egyszerű feliratként kell megjelennie (címke és tartalom tekintetében is).

select: az adott elemnek legördülő listaként kell megjelennie akkor célszerű használni a select megjelenítés típust, ha az adott elem értékkészletét valamely domainből vagy főcsoportból veszi. (Pl.: közterület jellege, állampolgárság stb. mezők.)

radiobutton: az adott formelem egy rádiógomb csoport egy tagja. Az elemet rádiógombként kell megjeleníteni. A szerkeszthető attribútum jelzi, hogy a rádiógomb kiválasztható, vagy nem.

checkbox: az adott formelem egy jelölőnégyzet csoport egy tagja. Az elemet jelölődobozként kell megjeleníteni. A szerkeszthető attribútum jelzi, hogy a checkbox kiválasztható, vagy nem.

password: jelszómező megjelenítési típusa, tartalmát el kell fedni a felhasználó elől, továbbá a jelszó megadásra vonatkozó elvárásokat (hossz, használható karakterek stb.) a portál oldalon kell ellenőrizni.

listitem: a formelem egy lista tagja, listaelemként kell megjeleníteni. (pl.: select formblokk listitem megjelenítéstípusú formelemeit legördülő listaként kell megjeleníteni)

timeitem: speciálisan az XR <IdoPont Foglalt="false" Tol="08:00" Ig="10:00" Kivalasztott="false" EID="16" /> elem megjelenítésére vonatkozó típus. A <NaptarAdat> calendar formblokk <Nap> blockcheckbox formblokkja tartalmazza a timeitem formelemeket. (lsd.: calendar MegjelenitesTipus leírása.)

text: a formelem szöveges beviteli mező. Szerkeszthetőségért a FormElem Szerkesztheto attribútuma határozza meg, további megjelenítési információt a mezőre a Kifejezes elem hordozhat. (lsd. alább Kifejezes leírásánál)

textarea: a formelemet többsoros szöveges beviteli mezőként kell megjeleníteni. A megadható maximális karakterszámot a MaxKarakter, a látható sorok számát a SorokSzama leírómezők tartalmazzák.

file: az adott elem egy fájl, aminek a letölthetőségéről a portálnak kell gondoskodnia.

hidden: ha a megjelenítés típusa hidden, az adott elem nem jelenik meg.

- **MaxKarakter:** text és textarea megjelenítéstípusú formelemeknél van értelmezve. Értéke az adott mezőbe maximálisan bevihető karakterek száma.
- **LathatoKarakter:** text és textarea megjelenítéstípusú formelemeknél van értelmezve. Értéke az adott mező tartalmából látható karakterek számát jelzi.
- **Kifejezes:** text megjelenítéstípusú elemeknél van értelmezve. Reguláris kifejezés, leírja az adott mező tartalmának megjelenítés-formai követelményeit. A kifejezés mező kitöltésére a következő szabályok vonatkoznak:
  - a "\w" egy hosszúságú beviteli mezőt jelent, a "\w\w" két hosszúságú beviteli mezőt jelent, és így tovább.
  - - a "\w+" illetve a "\w*" egy tetszőleges hosszúságú karaktersorozattal kitölthető beviteli mezőt jelent.
  - - a "\d" számjegyet jelöl.

  Minden egyéb karakter meg fog jelenni a beviteli mezők előtt, között, illetve után. A '.' karaktert '.' karakterként kell jelölni, nem pedig "\."-ként.

  Például egy dátum megadása: "\d\d\d\d-\d\d-\d\d", aminek a megjelenése a következő: "____-__-__", ahol '_' egy beviteli mezőt jelöl.

- **SorokSzama:** textarea megjelenítéstípusú formelemeknél értelmezett. A Sorokszama mező határozza meg, hogy az adott szerkeszthető mezőnek hány darab látható sora legyen.

10.3.3.5. FormKep megjelenítésére vonatkozó követelmények

Az xml válasz form egy levélelemét ha képi információt hordoz, akkor a FormNezet struktúrában a megfelelő IEDRef értékű FormKep írja le

A FormKep attribútumai:

- **Szerkesztheto**: jelenleg nem értelezzük.
- **Kotelezo**: jelenleg nem értelmezzük.

FormKep alatt a következő információkat adhatók meg:

- **Cimke:** a képhez megjelenítendő mezőcímkét tartalmazza.
- **Info:** az adott formképhez tartozó kitöltési útmutató. (A képre kattintva tájékoztató információként jelenik meg a felhasználó tájékoztatására, mi a teendője a képen látható karakterekkel.)
- **KepSzelesseg:** a kép szélességének megadása pixelekben.
- **KepMagassag:** a kép magasságának megadása pixelekben.